

Lahden suunta -työn 2021 – 2025 luonnoksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden tiivistelmät ja vastineet niihin.

Lahden yleiskaava Y-205

Yleiskaavaluonnos

D/8726/10.02.00.00/2021

LAHDEN SUUNTA -TYÖN 2021-2025 LUONNOS LAUSUNTOJEN JA MIELIPITEIDEN TIIVISTELMÄT JA VASTINEET

Lahden suunta -työn 2021-2025 luonnos käsittää Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) luonnoksen sekä kestäväan kaupunkiliikkumisen ohjelman luonnoksen.

Luonnos oli nähtävillä 26.6.-1.9.2023 välisen ajan.

Luonnoksesta saatu palaute:

Viranomaisen lausunto	9 kpl
Yhdistyksen tms. mielipide	6 kpl
Asukasmielipide	14 kpl

SISÄLLYSLUETTELO

Lausunnot

1. Hämeen ja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
2. Päijät-Hämeen liitto
3. Kymenlaakson liitto
4. Heinolan kaupunki
5. Hollolan kunta
6. Lahden museot
7. Suomen metsäkeskus
8. VR-Yhtiöt
9. Väylävirasto

Mielipiteet

1. Salpakierto Oy ja Salpamaa Oy
2. Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry
3. Nikkilän asukas- ja omakotiyhdistys
4. Salpausselän luonnonystävät
5. Päijät-Hämeen yrittäjät
6. MTK Häme ry ja MTK Metsänomistajat

Asukasmielipiteet koostettuna teemoittain

VIRANOMAISTEN LAUSUNNOT

1. HÄMEEN JA UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Kaavalle asetetut tavoitteet

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Kolmen pääotsikon alle esitetyt tavoitteet ovat kannatettavia, mutta sanallinen muotoilu on väljää ja tavoitteiden ohjaavuus on osin tulkinnanvaraista. Määrällisiä tavoitteita ei aseteta.

VASTINE

Lahden suunta -työn tavoitteet on valmisteltu Lahden kaupungin strategian pohjalta ja tämän kierroksella tavoitteiden muotoilu noudattelee kaupungin strategian linjaa. Kaupungin strategiassa Lahden suunta -työlle kohdentui yksi määrällinen tavoite, joka oli väestön kasvutavoite 0,5%.

TOIMENPITEET

Lausunto ei aiheuta muutoksia Lahden suunta -työn tavoitteisiin tai muihin asiakirjoihin.

Oikeusvaikutteiset kaavakartat ja uudet strategiset kaavamerkinnot

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Luonnosvaiheen aineistossa ei ole mukana yleiskaava-alueiden nykytilankuvauksia, suunnitteluohjeita ja pääväylien väyläkuvauskuksia. Alueiden suunnitteluohjeisiin otetaan tarpeen mukaan kantaa ehdotusvaiheen lausunnossa.

VASTINE

Lahden yleiskaava 2035 on esitetty kuudella, oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Useammalla kaavakartalla on tuotu aiempien kierrosten suunnitteluohjeiden sisältöjä oikeusvaikutteiseksi kaavamääräyksiksi ja -merkinnöiksi. Tämä on vähentänyt huomattavasti yleiskaavan suunnitteluohjeiden merkitystä Lahden suunta 2021–2025 kierroksella. Ehdotusvaiheessa laadittuihin alueellisiin suunnitteluohjeisiin on jätetty vain keskeisiä alueen tulevaisuuteen liittyviä sisältöjä ja tavoitteita. Pääväylien väyläkuvausten päivittäminen on ollut aikaa vievää eikä kokonaisuus ole vastannut suunnittelijoiden tarpeita. Tällä Lahden suunta kierroksella pääväylien väyläkuvauksista on päätetty luopua.

TOIMENPITEET

Suunnitteluohjeet on lisätty osaksi Lahden suunta -työn 2021–2025 yleiskaava-aineistoja. Pääväylien väyläkuvaukset on ehdotusvaiheessa päätetty jättää kokonaan pois.

Käsiteltävien teemojen jako eri kaavakarttojen välillä on pääosin toimivaa. ELY-keskus kiinnittää huomion kuitenkin esimerkiksi meluntorjuntatarvemerkintään, joka on esitetty kiertotalouskartalla. Merkinnän sijoittamista yhdyskuntarakennetta käsittelevälle kartalle esitetään harkittavaksi, koska se liittyy keskeisesti melulle herkkien toimintojen sijoittamiseen. Myös viheryhteystarvemerkinnän esittämistä pääkartalla esitetään harkittavaksi, koska sekin merkintänä liittyy olennaisesti yhdyskuntarakenteeseen, erityisesti tiivistyvien ja muuttuvien alueiden sijoittumiseen ja laajuuteen.

Yleiskaavan kiertotalouskartalla esitettävät meluntorjuntatarvemerkinnät eivät kuvasta kattavasti meluntorjuntatarvetta Lahden alueella. Kiertotalouskartalla esitettävät kohteet sijoittuvat alueille, joissa meluntorjunta saattaisi olla mahdollista toteuttaa meluvallina ja tätä kautta saada hyötykäyttöön ylijäämämaita. Meluntorjuntatarpeen esittäminen yhdyskuntarakennetta käsittelevällä kartalla edellyttäisi teeman kokonaisvaltaista tarkastelua ja edellyttäisi myös sellaisten kohteiden esittämisen, joihin meluntorjunta olisi mahdollista ratkaista meluseinän yms. vähemmän tilaa vaativien menetelmien avulla.

Viheryhteysmerkintää päätettiin laajentaa kattamaan laajemmin Lahden merkittävimmät ekologiset yhteydet ja kaavamerkintä on osoitettu viherrakennekartalla 3.

”Viheryhteystarve” -kaavamerkintä ja -määräys on korvattu ”Merkittävä ekologinen yhteys” -kaavamerkinnällä ja määräyksellä. Ekologisia yhteyksiä ja yhteystarpeita on esitetty luonnosta laajemmin kaavakartalla 3: Viherrakenne.

Muilta osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

<p>Yleiskaavassa esitetään useita uusia strategisia kaavamerkintöjä. Näiden ohjaavuuteen otetaan tarvittaessa kantaa ehdotusvaiheessa, kun alueiden suunnitteluohjeet ovat käytettävissä.</p>	<p>Useamman oikeusvaikutteisen kaavakartan ajatuksena on ollut ennen kaikkea kartan luettavuuden parantaminen ja kaavamerkintöjen esittäminen eri aihepiirien kautta eri kartoilla. Tästä syystä ns. pääkarttaa eli kestävä yhdyskuntarakenne karttaa 1 ei haluta kuormittaa muiden teemojen kaavamerkinnöillä.</p>	
---	---	--

Uudet ja muuttuvat asumisen, elinkeinojen ja kaupan aluevaraukset

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Uudet asumisen aluevaraukset ovat pääosin alueen käyttötarkoituksen muutoksia olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisällä, ainoa kokonaan uusi varaus osoitetaan Villälhteen rautatieaseman läheiselle peltoalueelle. Voimassa olevan yleiskaavan asumisen alueita muutetaan myös toiseen käyttötarkoitukseen, pois asumisesta. Asumisen osalta muutettavat aluevaraukset vaikuttavat yhdyskuntarakenteen näkökulmasta perustelluilta ja täydennysrakentamiseen perustuvaa kaupunkientalovyöhykemerkitä on kannatettava. Samanaikaisesti tulee kuitenkin tarkemmassa suunnittelussa huolehtia, että täydennysrakennusalueilla huolehditaan nykyisten viheralueiden ja -yhteyksien säilymisestä.</p>	<p>Yleiskaavassa asuinalueet (A) esitetään suurpiirteisesti aluevarauksen sisältäessä rakennettavien alueiden lisäksi viheralueet. Asuinalueiden tarkempi maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla. Lähiviheralueet ovat merkittäviä asukkaisen viihtyvyyden ja hyvinvoinnin kannalta ja niiden arvot otetaan huomioon täydennysrakentamisen suunnittelun yhteydessä.</p> <p>Viheralueiden muodostaman verkoston merkitystä on pyritty yleiskaavassa korostamaan uudella ”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkinnällä ja -määräyksellä, joka korostaa alueen tärkeimpiä viheralueita ja niiden välisiä yhteyksiä ja yhteistarpeita. Lisäksi ekologisten yhteyksien merkitystä halutaan vielä korostaa tuomalla yleiskaavaehdotukseen uusia yhteysmerkintöjä ”Merkittävä ekologinen yhteys” -merkinnällä. Merkinnällä osoitetaan sekä olemassa olevia ekologisia yhteyksiä, että yhteistarpeita, joiden toimivuuden parantamiseen tulisi kiinnittää tarkemmassa suunnittelussa huomiota.</p>	<p>”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkintä on rajattu suppeammalle alueelle kaavaehdotukseen. Lisäksi ko. kaavamääräys on muutettu tunnistamaan paremmin verkoston alueella olevat virkistys- ja metsätalousalueet.</p> <p>”Viheryhteystarve” -kaavamerkintä ja -määräys on korvattu ”Merkittävä ekologinen yhteys” -kaavamerkinnällä ja määräyksellä. Ekologisia yhteyksiä ja yhteistarpeita on esitetty luonnosta laajemmin kaavakartalla 3: Viherrekanne.</p>
<p>Uusien elinkeinoelämän alueiden sijoittuminen esitetyille alueille (Pippo-Kujala, Rälssi, Holma ja Renkomäki) perustuu perustellusti hyvällä liikenteellisellä saavutettavuudella, mutta osoitettujen varausten vaikutusten arviointia on syytä tarkentaa.</p>	<p>Ehdotusvaiheen liikennevaikutusten arviointia täydentävä raportti on laadittu konsulttityönä (Ramboll) ja siinä on käsitelty tarkemmin uusia elinkeinoelämän alueita. Pippo-Kujala alueelle on tehty erillinen liikenneselvitys, josta on muistioon nostettu keskeiset tulokset ja huomiot jatkosuunnittelutarpeista. Muiden elinkeinoelämän muutosalueiden liikenteellisistä vaikutuksista on tarkasteltu liikenteen kokonaiskysyntään, liikennetarpeen kohdentumista tie- ja katuverkolle sekä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen ja saavutettavuuteen.</p> <p>Ehdotusvaiheen liikennevaikutusten arviointia täydentävässä raportissa todetaan, että yleiskaavan muutosalueet sijoittuvat pääosin kestävä liikuttamisen kannalta suotuisille alueille. Muuttuvat alueet lisäävät pääosin liikkumistarvetta pl. Rälssin alue, mutta tieliikenteen ruuhkaisuus ei merkittävästi lisääny nykyisestä eikä muuttuvien alueiden autoliikennesaavutettavuus heikkene. Merkittävimmin liikenteen kokonaiskysyntää lisää Pippo Kujala. Liikennesuorite kasvaa kuitenkin vähemmän kuin matkojen määrä, mikä antaa viitteitä kaupunkirakenteen tiivistymisestä. Kokonaisuutena muuttuvilla alueilla kestävä liikuttamisen osuus kasvaa noin 5 %-yksikköä nykyisestä.</p>	<p>Vaikutuksien arviointia on tarkennettu ehdotusvaiheessa muutosalueiden osalta ja valmis liikennevaikutusten arviointi täydentävä raportti raportti on liitetty ehdotusvaiheen kaava-aineistoihin.</p> <p>Tarkennettu liikennevaikutusten arviointi ei aiheuta yleiskaavatasolla muutostarpeita ehdotusratkaisuihin.</p>

Luonto**TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA****VASTINE****TOIMENPITEET**

<p>Yleiskaavaluonnoksen laadinnassa uutena aineistona on tuotettu yleiskaavatasoinen luontotyyppiselvitys, joka on kohdistettu erityisesti vanhan Lahden ja Nastolan taajama-alueille ja taajaman läheisille viheralueille, joilla on maankäytön muutospainetta. ELY-keskus pitää tätä luontotyyppiselvityksen lähestymistapaa oikeasuuntaisena.</p>	<p>Luontotyyppiselvitys on täydennetty ja selvitys sisältää nyt myös kaikki kesän 2023 aikana maastokatselmuksin tarkastetut kohteet. Selvitys on valmis koko selvitysalueen osalta.</p>	<p>Valmis raportti Lahden luontotyypeistä on liitetty ehdotusvaiheen kaava-aineistoon.</p>
<p>Erillisselvitystä voidaan pitää kattavana sen sisältäessä rauhoitettujen ja rajattujen alueiden lisäksi lähtötietoina muun muassa jo laadittujen osayleiskaavojen ja asemakaavojen luontoselvitykset, sekä kaupungin LUMO-kohteet ja metsälain mukaiset kohteet. Metsälain mukaisten kohteiden osalta on epäselvää, ovatko kohteet sisältyneet maastoselvityksen kohteisiin ja mikä taho on vastannut kaavakartalla osoitettujen kohteiden tulkinnasta metsälain kannalta. Metsälain mukaisten kohteiden osalta tarkennetaan vielä, onko joukossa myös luonnonsuojelulain tai maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamia monimuotoisuuskohteita, joiden osalta soveltuvampi kaavamerkintä olisi luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä kohde tai alue.</p> <p>Laadittu selvitys laajentaa tietoa erityisesti arvokkaiden luontotyyppien esiintymisestä suunnittelualueella.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt metsälain mukaiset kohteet ja niiden rajaukset perustuvat Suomen Metsäkeskuksen aineistoon. Metsälain mukaisten kohteiden tiedot ovat olleet lähtötietona yleiskaavan luontotyyppiselvityksen laadinnassa, ja tiedot ovat omalta osaltaan vaikuttaneet kartoitettujen alueiden määrittelyssä. Metsälain mukaisia kohteita ei kuitenkaan olla systemaattisesti käyty maastossa kartoittamassa ja rajaamassa luontotyyppiselvityksen yhteydessä.</p> <p>Metsälain mukaisten kohteiden osalta on poistettu päällekkäisyyksiä. Metsälain mukaiset kohteet on poistettu luonnonsuojelualueilta ja lisäksi päällekkäinen tieto on poistettu, jos kohde on sisältynyt myös luonnonmonimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeisiin kohteisiin (luontotyyppi selvityksen luokat 1-2 ja LUMO-kohteet).</p>	<p>Luontotyyppiselvityksen vuoden 2023 tuloksien perusteella kaavaehdotukseen on tullut uusia luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä kohteita. Uusi aineisto on käyty läpi LUMO-kohteiden kanssa ja tästä syystä "vanhoja" LUMO-kohteita on edelleen poistettu päällekkäisyyksien osalta. Joitakin LUMO-kohteita ja niiden rajauksia on säilytetty niiden sisältäessä erityistä lajistotietoa tai muuta arvokasta tietoa alueesta, joka ei perustu alueen luontotyyppiin.</p> <p>Metsälain mukaisten kohteiden osalta on poistettu päällekkäisyyksiä.</p>
<p>Kaavakartalla 3 Luonnonympäristö on esitetty suunnitteluohjauksen ja myös merkintätapojen kannalta hyvin eritasoisia kohteita ja teemoja.</p>	<p>Lahden suunta -työn 2021-2025 kierroksella yleiskaava päätettiin esittää useammalla eriteemaisella oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Kartalla 3 on esitetty luonnonympäristöön liittyvät asiat sisältäen sekä viherympäristön, että pinta-, pohja- ja hulevedet. Kaavakartta sisältää hyvin eritasoisia kaavamerkintöjä, kuten lausunnossa on tuotu esiin. Erilaisten kaavamerkintöjen ja -määräyksien ohjaavuuden ja oikeusvaikutuksien selkeyttämiseksi kaavaehdotukseen merkinnät jaotellaan selkeämmin.</p>	<p>Kaavamerkinnät – ja määräykset on jaoteltu kaavakartoilla selkeämmin strategisiin ja määrääviin.</p>

<p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ja viranomaisvuoropuhelussa on tullut esiin tavoitteet luontodirektiivin liitteen IV(a) lajin liito-oravan elinympäristöjen tarkastelusta osana kaavamenettelyä. ELY-keskus pitää lajin elinympäristöjen ja kulkuyhteyksien tarkastelua tarkoituksenmukaisena ja tärkeänä toteuttaa yleiskaavatasolla, koska ne muodostavat todennäköisesti merkittävän osan viherverkoston rungosta ja ekologisten yhteyksien tarpeista. Kaavaratkaisussa on myös todennäköisesti yhteensovittamisen tarpeita näistä näkökulmista tarkasteltuna. Lajin esiintymiskartoitukset ja vaikutusten arviointi on syytä toteuttaa soveltuviin elinympäristöihin perustuen kiinteistöjen omistussuhteista riippumatta.</p>	<p>Liito-oravakartoitus laadittiin samanaikaisesti yleiskaavaluonnoksen valmistelun kanssa kevättalvella 2023 ja tulokset ovat nyt olleet käytettävissä kaavaehdotusta laadittaessa. Liito-oravan esiintymisen ydinalueet sisältyvät suurimmalta osin merkittävän luontoverkoston alueeseen. Taajamarakenteen sisällä olevat pienialaiset ydinalueet ja elinpiirit jäävät verkoston ulkopuolelle. Nämä alueet ovat asemakaavalla osoitettu viheralueiksi ja niiden elinvoimaisuuteen tulee kiinnittää huomiota turvaamalla mm. toimivat kulkuyhteydet eri elinpiirien välillä. Merkittävien ekologisten yhteyksien ja yhteistarpeiden määrittelyssä on yhtenä aineistona tarkasteltu liito-oravakartoituksen mukaisia kulkureittejä. Liito-oravakartoitus liitetään kaavaehdotuksen lähtöaineistoksi.</p>	<p>Lahden liito-oravakartoitus 2023 on liitetty Lahden suunta -työn 2021-2025 lähtöaineistoksi.</p>
<p>Luonnonsuojelualue (SL) -merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla perustetut tai perustettavaksi tarkoitetut luonnonsuojelualueet. Lähtökohtaisesti SL-merkinnällä tulee osoittaa perustetut luonnonsuojelualueet. Perustettavat mahdolliset uudet luonnonsuojelualueet on mahdollista osoittaa esimerkiksi merkinnällä sl tai yhteismerkintänä kohteen nykyisen aluevarausmerkinnän kanssa.</p>	<p>Yleiskaavassa luonnonsuojelualueina (SL) osoitetaan perustetut luonnonsuojelualueet. Mahdolliset uudet luonnonsuojelualueet sijoittuvat pääosin yleiskaavan lähivirkistysalueille (VL) tai ulkoilu- ja retkeilyalueille (VR), eikä niitä ole katsottu tarpeelliseksi erikseen ennakoitua suojelualueiden ollessa kaupungin omistuksessa.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Suojellut luontotyypit on esitetty pistemäisinä kohteina. ELY-keskus suosittelee osoittamaan pinta-alaltaan suuremmat suojellut luontotyyppikohteet aluemerkinällä. ELY-keskus esittää luonnonsuojelualue (SL) -merkintätapaa myös luontotyyppikohteisiin, joihin on tehty rajauspäätös.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt luonnonsuojelulain nojalla suojellut luontotyypit ovat kaikki alueita, joille on olemassa rajauspäätös. Nämä kohteet oli kaavaluonnoksessa osoitettu pistemäisellä kohdemerkinnällä. Kuten lausunnossa on tuotu esiin, kohteet ovat hyvin pienialaisia ja niiden esittäminen luonnonsuojelualueen (SL) aluerajauksena on haasteellista. Kaavaehdotukseen muutettiin pari suurinta aluetta SL-aluerajauksiksi, mutta suurin osa kohteista esitetään yhtä pistemäisellä merkinällä. Luonnonsuojelualueen (SL) kaavamääräystä muutettiin samalla vastaamaan myös suojeltuja luontotyyppisiä.</p>	<p>Pari pinta-alaltaan suurinta luonnonsuojelulain nojalla suojeltua luontotyyppialuetta muutettiin luonnonsuojelualueen (SL) -aluerajausmerkinnälle. Luonnonsuojelualueen (SL) kaavamääräystä muutettiin siten, että se käsittää myös suojellut luontotyypit. Samalla kaavamääräyksestä poistettiin tieto, että perustettavista luonnonsuojelualueista.</p>

<p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden kohteiden kaavamerkinnot jäävät kaavakartalla useilla alueilla muiden kaavamerkintöjen alle, ja kaavamerkintöjen väritys on heikosti erottuva. Kaavamerkintöjen selkeyteen on ehdotusvaiheessa hyvä kiinnittää huomiota. On hyvä myös tarkastella, onko aineistossa kohteita, jotka sisältyvät sekä monimuotoisuuskohteisiin ja metsälain mukaisiin kohteisiin ja olisiko toinen merkinnöistä riittävä.</p>		<p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet esitetään yleiskaavaehdotuksessa viivamerkinnot sijaan viivarasterilla paremman luettavuuden saavuttamiseksi. Lisäksi luonnonympäristö -kartta on jaettu sinirakenne ja viherrakenne kartoiksi luettavuuden parantamiseksi.</p> <p>Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiden alueiden kanssa päällekkäiset metsälakikohteet karsittiin pois kaavakartalta.</p>
--	--	--

Ekologiset yhteydet ja luontoverkosto

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Ekologisia yhteyksiä ja viherverkoston muodostumista on tuettu kaavakartalla useilla eri merkinnöillä. Uutena kaavamerkintänä osoitetaan luonteeltaan strateginen merkintä ”Merkittävä luontoverkosto”. ELY- keskus kiinnittää huomiota siihen, että merkintä kattaa valtaosan suunnittelualueesta. Jatkosuunnittelussa on hyvä pohtia, onko merkinnän laajuus ja ohjaavuus soveltuva kattamaan näin laajoja alueita. Ja toisaalta täyttääkö sama merkintä ja ohjaus tarpeet tiivistyvien taajamien ja muutospainneiden läheisyydessä kuin alueilla, joilla näitä paineita ei vastaavalla tavalla ole.</p>	<p>Lausunnon ja saatujen mielipiteiden pohjalta ”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkintää ja määräästä päädyttiin muuttamaan paremmin ohjaamaan maankäytön muutospainneita ja voimakkaassa virkistyskäytössä olevia metsäalueita. Merkittävä luontoverkosto rajattiin käsittämään vain taajama-alueita ja sen välittömässä läheisyydessä olevat metsäalueet. Lisäksi merkittävän luontoverkoston alueelle jätettiin myös Lapakiston luonnonsuojelualueen ympärillä olevat laajat metsäalueet alueen noustessa merkittävänä ekosysteemipalveluja tuottavana alueena esiin sekä tuotanto, ylläpito ja säätely, että kulttuuristen ekosysteemipalvelujen osalta. Merkittävän luontoverkoston alueella on suurin osa tunnistetuista luonnon arvokohteista ja alueiden ollessa lähellä taajamaa, niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lahden kyläalueilla olevat talousmetsäkäytössä olevat metsäalueet rajattiin merkittävän luontoverkoston ulkopuolella. Kaavamääräystä muutettiin siten, että kaavamääräys tunnistaa paremmin alueella olevien metsäalueiden virkistystarpeet ja metsätaloustoiminnan.</p>	<p>Merkittävä luontoverkosto - kaavamerkintä on rajattu suppeammalle alueelle kaavaehdotukseen. Lisäksi ko. kaavamääräys on muutettu tunnistamaan paremmin verkoston alueella olevat virkistys- ja metsätalousalueet.</p>
---	--	---

<p>Merkintää viheryhteystarve on käytetty varsin säästeliäästi ottaen huomioon käytettävissä oleva aineisto. Yhteystarvermerkinnälle ei ole myöskään annettu kaavamääräystä. Erityisesti tiivistyvien ja muuttuvien alueiden läheisyydessä on tarpeen tunnistaa tärkeät yhteystarpeet, jotka ovat vaarassa katketa ja joita on tarpeen vahvistaa. Toisaalta olennaista on tunnistaa myös ne elinvoimaiset ja tärkeät yhteystarpeet, joiden toimivuutta tulee vaalia. Alueiden kytkeytyneisyyttä tulee turvata erityisesti taajamissa, eikä sitä ole mahdollista kompensoida muutospainealueiden ulkopuolella.</p>	<p>Yhteystarpeiden tunnistaminen tiivistyvillä ja muuttuvilla alueilla on aiheellinen huomio. Maakunnallisia ja paikallisia yhteystarpeita on tarkasteltu kattavasti Lahden ekologinen verkosto 2019 selvityksen yhteydessä. Yleiskaavaehdotuksen valmistelussa tarkastelimme viheryhteystarve -merkinnän laajentamista käsittämään Lahden merkittävimmät ekologiset yhteydet ja yhteystarpeet edellä kuvatun selvitysaineiston pohjalta. Tarkastelussa käytettiin lisäksi apuna merkittävä luontoverkosto -kaavarajausta ja liito-oravakartoitusten aineistoja.</p> <p>Merkittävä ekologinen yhteys -merkintä käsittää sekä olemassa olevia yhteyksiä, että yhteystarpeita. Kaavamerkinnällä on osoitettu kaikki maakunnalliset ekologiset yhteydet ja yhteystarpeet, sekä merkittävimmät paikalliset yhteydet ja yhteystarpeet.</p>	<p>Viheryhteystarve -kaavamerkintä ja -määräys on korvattu merkittävä ekologinen yhteys -kaavamerkinnällä ja -määräyksellä.</p> <p>Lahden ekologinen verkosto 2019 -selvitys on lisätty Lahden suunta -työn 2021 – 2025 lähtöaineistoksi.</p>
---	---	---

Ekologinen kompensatio

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Hyvä, että yleiskaavoituksen yhteydessä tarkastellaan myös uuden luonnonsuojelulain tarkoittaman vapaaehtoisen ekologisen kompensatian mahdollisuuksia ja potentiaalia. Suunnittelussa on yleisesti hyvä muistaa, että ekologista kompensatiota on pidettävä viimesijaisena vaihtoehtona, kun monimuotoisuusarvoihin kohdistuvaa heikennystä ei ole pystytty kohtuullisesti välttämään tai lieventämään.</p> <p>Jatkosuunnittelussa kiinnitettävä huomiota huomiota seuraaviin näkökohtiin. Ekologista kompensatiota koskeva menettely on monivaiheinen tapahtuma, jossa ELY-keskus tekee päätöksen hyvityksen korvaavuudesta ja kohteelle myös määritellään rajat.</p> <p>Kaavaluonnoksessa osoitettujen alueiden osalta ei ole käynnistetty tätä menettelyä.</p> <p>Kaavaluonnoksessa osoitettua kolmea hyvitysalueetta on tarpeen käsitellä mahdollisina tai potentiaalisina ekologisen kompensatian hyvitysalueina.</p>	<p>Maankäytön myötä syntyvissä luontohaitoissa noudatetaan lieventämishierarkiaa. Ensimmäisessä pyritään välttämään luontohaittojen syntyminen esimerkiksi sijoittamalla rakentaminen siten, että arvokkaat luontoarvot jäävät rakennettujen alueiden ulkopuolelle ja näin luonnolle aiheutuva haitta on mahdollisimman vähäinen. Toissijaisesti pyritään löytämään ratkaisu, jolla luontohaittoja pystytään lieventämään esimerkiksi jollakin korjaavilla toimenpiteillä. Viimeisenä keinona rakentamisesta aiheutuvat luontohaitat voidaan kompensoida eli hyvittää suojelemalla tai ennallistamalla luontoa rakennettavan alueen ulkopuolella.</p> <p>Lahti on ollut mukana No Net Loss City -hankkeessa, jossa on tarkasteltu ekologisen kompensatian menetelmiä ja laskentatapoja. Lahti pilotoi laskentamenetelmän testaamisen yhteydessä ekologista kompensatiota esittämällä Alvojärven metsä suojelevaksi hyvityksenä Kytölä II alueen asemakaavoituksen vuoksi menetettyjä luontoarvoja. Alvojärven metsä osoitettiin ekologisen kompensatian hyvitysalueeksi yleiskaavaluonnokseen.</p> <p>Lisäksi muuttuvan maankäyttömerkinnän myötä päätettiin osoittaa kaksi muutakin aluetta ekologisen kompensatian hyvityspankin kohteiksi. Em. kohteiden osalta ei ole laadittu LSL 103 §:n mukaista hyvityssuunnitelmaa. Lisäksi Alvojärven metsän alueesta ei ole haettu LSL 104 §:n mukaista päätöstä hyvityksen korvaavuudesta. Lausunnon mukaisesti kaikki kolme aluetta osoitetaan yleiskaavaehdotukseen potentiaalisiksi ekologisen kompensatian hyvitysalueiksi.</p>	<p>Ekologiseen kompensointiin osoitetut alueet ovat kaikki muutettu samalle kaavamerkinnälle ja -määräykselle. Alueet on muutettu potentiaalisiksi ekologisen kompensatian hyvitysalueiksi.</p>
--	---	---

Merkintä ekologisen kompensaation hyvitysalue on syytä jättää kohteille, jotka ovat jo merkittyinä kiinteistörekisteriin hyvitysalueina. Tällöin kaavamääräyksessä osoitetut LSL 104 §:n mukaiset toimenpiteet on jo tehty. Potentiaalsiin hyvitysalueisiin ei tule sisältyä alueita, jotka olisivat jonkun muun lainkohdan mukaan suojeltuja kohteita. Näitä ovat mm. METSO- ja Helmi-ohjelman kohteet, metsälakikohteet tai tiukasti suojellun lajin esiintymisalue tai suojeltu luontotyyppi.

Vesihuolto

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Vesihuollon kehittäminen on syytä huomioida yleiskaavatyössä niin, että se palvelee alueiden yksityiskohtaisempaa maankäytönsuunnittelua sekä kunnan vesihuollon kehittämisen- ja järjestämism vastuun täyttämistä vesihuoltolain (119/2001) 5 § ja 6 § mukaisesti. Usealle AT-merkinnällä osoitetulle kyläalueelle sijoittuu jo nykyisin runsaasti vakituista kylämäistä asutusta. Nämä alueet sijoittuvat osittain myös ympäristönsuojelun kannalta herkille pohjavesi- ja ranta-alueille.

ELY-keskus esittää pohdittavaksi vesihuoltoalueen esittämistä yleiskaavakartalla ja muistuttaa, että näiden alueiden tarkoituksenmukaiset vesihuollon järjestämism vaihtoehdot ovat tarpeen tarkastella myöhemmin koko kunnan kattavassa vesihuoltosuunnitelmassa.

Hämeen haja-asutuksen vesihuoltostrategiassa 2030 on kuvattu mm. Lahden kaupungin alueen kylien väestömäärän kehittymistä vuosina 2005–2019 ja esitetty suosituksia kyläalueiden vesihuollon turvaamisessa.

VASTINE

Nastolan kunta on toteuttanut haja-asutusalueen vesi- ja viemäriverkoston runkoverkot Kumia-Luhtaanmaa-Ruuhijärvi sekä Seesta-Mäkelä-Pyhäntaka alueella. Näiden runkoverkkojen käyttöönto on tapahtunut vuonna 2014 ja kyseisille alueille on vahvistettu ennakkodusti vesihuoltolaitoksen toiminta-alueet sekä jäte- että talousvesiverkoston suhteen. Ennakodusti vahvistetulle toiminta-alueelle on tullut voimaan liittymis- ja toimitusvelvollisuudet runkoverkkojen käyttöönto myötä.

Lisäksi vesihuoltolaitoksen toiminta-alue ulottuu Okeroisten, Kujalan, Tapiolan, Pensuon, Haravakylän ja Uudenkylän kyläalueille. Näiden kyläalueiden osalta vesi- ja viemäriverkoston liittymisten kiinteistöjen osuus on korkea.

Ennakodusti vesihuoltolaitoksen toiminta-alueeksi määritellyillä alueilla verkostoon liittymisten kiinteistöjen määrä on alhainen johtuen osittain vesihuoltolain muutoksesta (22.8.2014/681), mikä toi lainsäädäntöön lievennykset liittymisvelvollisuudesta.

Vesihuoltolain 10 §:n mukaan taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen vesijohtoon, jos:

- 1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä; ja
- 2) kiinteistöllä on käytettävissä riittävästi terveysuojelulla säädetty laatuvaatimukset täyttävää talousvettä.

Taajaman ulkopuolella kiinteistöä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin, jos:

- 1) kiinteistön vesihuoltolaitteisto on rakennettu ennen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymistä ja jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa (527/2014) säädetään; tai
- 2) kiinteistöllä ei ole vesikäymälää ja sen jätevesien johtamisessa ja käsittelyssä noudatetaan, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

TOIMENPITEET

Tieto vesihuoltolaitoksen toiminta-alueista on liitetty osaksi kaavaselostusta.

	<p>Vesihuoltolain muutos alentaa rakennettuihin runkoverkkoihin liitettävien kiinteistöjen määrää merkittävästi olemassa olevien rakennuspaikkojen osalta. Olemassa olevien rakennuspaikkojen osalta verkostoon liittyminen vaatii kiinteistönomistajilta liittymishalukkuutta, jos talousveden laatu täyttää säädetyt laatuvaatimukset ja jätevesien käsittelyn osalta laitteistot ovat ympäristönsuojelulain mukaisia. Uusien rakennuspaikkojen osalta liittymisvelvollisuudesta ei voi saada lievennystä.</p> <p>Vesihuoltolaitoksen toiminta-alue ja ennakoitusti vahvistetut toiminta-alueet ovat olleet tiedossa kaavan kyläalueiden määrittelyn yhteydessä ja suurimmalla osalla yleiskaavan mukaisista kyläalueista kulkee vesijohtoverkoston ja jätevesiverkoston runkolinjat. Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita ei osoiteta oikeusvaikutteisella kaavakartalla.</p>	
--	--	--

Pohjavesien suojelu

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Kaavakartalla 3 on annettu sekä luokiteltuja pohjavesialueita (pv) että niiden muodostumisalueita (pvm) koskevia määräyksiä. Määräykset ovat pääosin johdonmukaisia ja edistävät tavoitettua pohjavesien määrän ja laadun turvaamiseksi. Vesilain vakiintuneen tulkinnan mukaisesti maalämpökaivoja koskeva velvoite vesilainmukaisen luvan hakemiseen koskee koko pohjavesialuetta, joten selvyiden vuoksi määräyksen voi poistaa pohjaveden muodostumisalueiden (pvm) kohdalta.</p>	<p>Kiitämme asian huomioimisesta. Kaavamääräystä korjataan lausunnon mukaisesti.</p>	<p>Maalämpökaivoja koskeva velvoite vesilainmukaisen luvan hakemiseen on poistettu pohjaveden muodostumisalueen (pvm) kaavamääräyksestä.</p>
--	--	--

Hulevesien hallinta ja pintavedet

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Kaavan vaikutukset pintavesiin on kuvattu riittävällä tasolla. Kaavassa on kiinnitetty hyvin huomiota hulevesien hallintaan ja vesistötulvavaara-alueet erityisesti Porvoonjoen ympäristössä. Hulevesien hallinnan kehittämisalueilla hulevesien hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota tarkemman suunnittelun yhteydessä.</p> <p>Uudenmaan ELY-keskus suhtautuu kielteisesti tonttien hulevesien johtamiseen maanteiden sivuoihin, ja tämä tulee huomioida riittävällä tavalla niin hulevesiä koskevissa yleismääräyksissä kuin hulevesien hallintasuunnitelmassakin.</p>	<p>Tonttien hulevesien käsittely on yksityiskohtaisen suunnittelun ja rakentamisen ohjaamista, jonka ohjaaminen tapahtuu asemakaavoituksella ja lupakäsittelyllä. Hulevesien ohjaaminen maanteiden sivuoihin on kielletty kaupungin rakennusjärjestyksen määräyksissä.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
---	--	--

Kiertotalous, maa-ainesten ottoalueet, maaperän pilaantuneisuus

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi alueiden esirakentamistapaa tai esim. mahdollista käyttöä maa-aineksen tai jätteiden varastointiin ja käsittelyyn ennen alueen pääasiallista käyttöä tulee tarkastella yksityiskohtaisemmin jatkosuunnittelun yhteydessä. Tämä vaikuttaa olennaisesti myös siihen, tarvitaanko tukitoiminta-alueelle suunniteltuun toimintaan esim. ympäristölupaa vai onko toiminta mahdollista toteuttaa MRL:n perusteella.</p>	<p>Kaavakartalla esitetyissä kaavamääräyksissä ei ole otettu tarkemmin kantaa alueiden mahdolliseen esirakentamistapaan, johtuen yleiskaavan yleispiirteisestä suunnittelun tasosta. Kaavamääräyksellä on mahdollistettu kiertotaloutta edistävä toiminta. Yleiskaava ei ota kantaa toiminnan mahdolliseen lupatarpeeseen, vaan se liittyy toteuttamisvaiheeseen. Lupatarvetta voidaan tarkastella vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun tietojen ja sen hetkisen voimassa olevan lainsäädännön perusteella.</p>	<p>Kiertotalousindeksin -1 ja -2 kaavamääräyksiin on tarkennettu alueilla välivarastoitavien ja käsiteltävien materiaalien kuvauksia ja sitä, mitä varten toimintaa voidaan alueella harjoittaa. Kaavamääräyksen loppuun on lisätty velvoite selvittää kiertotaloustoiminnan ja esirakentamisen luvanvaraisuus ennen toiminnan aloittamista, jolloin suunniteltuun toimintaan mahdolliset lupatarpeet tulee tarkastelluksi tarkemman suunnitelman perusteella ja voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.</p>
<p>Kiertotalousteeman selvityksessä viitataan ns. MARA-ilmoituksen turvin toteutettavaan kiertotaloutta tukevaan toimintaan. ELY-keskus muistuttaa, että MARA-asetus koskee ilmoitusmenettelyä eräiden jätteiden hyödyntämisessä maarakentamisessa erikseen asetuksessa mainituissa rakenteissa. Jätteen ammattimainen käsittely on muutoin luvanvaraista toimintaa. Jätettä tulee hyödyntää maarakentamisessa aina suunnitelmallisesti, normaalissa maarakentamisen aikataulussa ja vain sellaisiin rakenteisiin, joille on aidosti tarvetta. Muutoin kyseessä on jätteen loppusijoitus.</p>	<p>Yleiskaava ei ota kantaa toiminnan tai materiaalihyödyntämisen lupatarpeeseen, eikä kaavakartalla esitetyissä kaavamääräyksissä viitata tiettyyn lainsäädäntöön. Toiminnan mahdollinen lupatarveharkinta liittyy toteuttamisvaiheeseen ja lupatarvetta voidaan tarkastella vasta yksityiskohtaisemman suunnittelun tietojen ja sen hetkisen voimassa olevan lainsäädännön perusteella.</p> <p>Yleiskaavan kiertotalousteeman taustaselvityksissä on tuotettu sellaista kaupunkitasoista tietoa, jota ei kuitenkaan sellaisenaan ole viety kaavakartalla esitettyihin kaavamääräyksiin. Selvityksissä tarkasteltiin paikkatietomenetelmällä maankäyttöään ja ympäristöolosuhteitaan potentiaalisia kohteita MARA-asetuksen soveltamisalaan kuuluvien jätteiden hyötykäyttöön sekä tunnistettiin maankäytön muutosalueilta rakennuksia, jotka eivät vastaa nykyiseltä käyttötarkoitukseltaan alueen tulevan maankäytön tarpeisiin.</p> <p>Selvitykset ja niiden tulokset eivät ole määräyksiä, eivätkä oikeusvaikutteisia. Tuotettua tietoa voidaan kuitenkin hyödyntää seuraavien vaiheiden jatkosuunnittelussa lähtötietoina ja osana suunnitteluratkaisujen tarkastelua.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Kiertotalousteeman selvityksessä on mainittu, että ns. maa-ainesten varastointia ja käsittelyä koskeva MASA-asetus olisi tulossa voimaan v. 2024. Asetuksen valmistelusta on kuitenkin luovuttu ja kyseinen sääntely on tulossa osaksi ympäristönsuojelulakia.</p>		<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

<p>Maaperän pilaantuneisuuden selvittämiseen ja mahdolliseen puhdistustarpeeseen on erityisesti varauduttava silloin, kun maan käyttöä muutetaan entisillä teollisen toiminnan alueilla. Varautuminen lisäselvityksiin ja mahdolliseen maaperän puhdistamistarpeeseen tulee ottaa jatkosuunnittelussa ja kaavamääräyksissä huomioon.</p>	<p>Pilaantuneiden maiden selvityksissä vertailtiin mm. MATTI-rekisterissä olevia kohteita vanhoihin ilmakeihin, minkä perusteella kaupungin alueelta ei tunnistettu esimerkiksi sellaisia teollisen toiminnan alueita, joita puuttuisi MATTI-rekisteristä.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Kiertotalouskartalla on esitetty alueita, joilla on meluntorjuntatarpeita, mutta varsinaisia melualueita ei ole kartoilla tuotu ilmi. Meluntorjuntatarpeita on osoitettu isoimpien liikenneväylien varteen. Kaava-aineistossa olisi perusteltua huomioida paitsi meluntorjuntatarpeet, myös melualueet erityisesti niillä alueilla, joilla ei alueen rakentamista ole tarkoitus ohjata myöhemmässä vaiheessa asemakaavalla. Uudenmaan ELY-keskus muistuttaa, ettei se vastaa uuden asutuksen tarvitsemasta tieliikenteen aiheuttamaan melun ja värinän torjunnan suunnittelusta tai toteutuksesta.</p>	<p>Yleiskaavan kiertotalouskartalla esitettävät meluntorjuntatarvemerkinnot eivät kuvasta kattavasti meluntorjuntatarvetta Lahden alueella. Kiertotalouskartalla esitettävät kohteet sijoittuvat alueille, joissa meluntorjunta saattaisi olla mahdollista toteuttaa meluvallina ja tätä kautta saada hyötykäyttöön ylijäämämaita. Meluntorjuntatarpeen esittäminen yhdyskuntarakennetta käsittelevällä kartalla edellyttäisi teeman kokonaisvaltaista tarkastelua ja edellyttäisi myös sellaisten kohteiden esittämisen, joihin meluntorjunta olisi mahdollista ratkaista meluseinin yms. vähemmän tilaa vaativien menetelmien avulla.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

Kulttuuriympäristö ja maisema

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Kulttuuriympäristökartta perustuu luonnosvaiheessa käytössä olleisiin inventointeihin ja asukaspalautteeseen. Maakunnallisen kulttuuriympäristöinventoinnin päivitys on tekeillä. Mikäli selvitys etenee yleiskaavan ehdotusvaiheeseen mennessä, tulee se ottaa huomioon ja päivittää maakunnalliset kulttuuriympäristötiedot ja vaikutusten arviointi sen mukaisiksi myös yleiskaavassa, sekä tarvittaessa tarkistaa suunniteltua maankäyttöä.</p>	<p>Maakunnallinen kulttuuriympäristöselvitys ei ole valmistunut ehdotusvaiheeseen mennessä, joten maakunnallisia rajauksia ei ole voitu päivittää.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
--	--	---

<p>Arkeologisen kulttuuriperinnön selvitykset tulee saattaa ajantasaisiksi aluevastuumuseon ohjeiden mukaisesti. Ensisijaisesti selvitys olisi tarkoituksenmukaista tehdä yleiskaavatyön yhteydessä. Mikäli lisäselvitysten tarve on ilmeinen ja jää tarkemman suunnittelun yhteydessä tehtäväksi, on se hyvä todeta kulttuuriympäristökartan määräyksissä esim.: Tarkemman suunnittelun yhteydessä tulee varautua täydentäviin arkeologisiin selvityksiin.</p>	<p>Yleiskaavatyön ehdotusvaiheessa on laadittu arkeologinen esiselvitys, jonka avulla on arvioitu alueiden arkeologista potentiaalia koko kaupungin mittakaavassa. Selvityksessä on tunnistettu alueita, joissa arkeologinen potentiaali on erityisen suuri sekä alueita, joiden arkeologinen selvitys on vanhenemassa seuraavan kymmenen vuoden aikana. Suuren arkeologisen potentiaalin alueilla arkeologinen selvitys on välttämätön, mikäli maankäyttö on muuttumassa nykyisestä. Lisäksi selvityksessä on tunnistettu heikon arkeologisen potentiaalin alueita, ja arvioitu yleiskaavatyön aikana tunnistettujen väliaikaisten rakentamisen kiertotalouden tukitoimintoalueiden arkeologinen potentiaali. Arkeologisen esiselvityksen tuloksista huolimatta, Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo arvioi aluekohtaisesti arkeologisen selvityksen tarpeen.</p> <p>Yleismääräyksiin lisätään maininta arkeologisen selvityksen tarpeellisuuden arvioinnista yhdessä Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon kanssa maankäytön jatkosuunnittelun aikana.</p>	<p>Arkeologinen esiselvitys on laadittu ja selvitys liitetty osaksi kaavaehdotuksen aineistoa. Lisäksi yleiskaavan yleismääräyksiin on lisätty maininta arkeologisen selvityksen tarpeellisuuden arvioinnista yhdessä Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon kanssa.</p>
---	---	--

Liikenne ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Kestävän liikunnan kartalla on esitetty joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeet, joilla ohjataan rakentamista, sekä keskeiset joukkoliikennekäytävät, jotka perustuvat pääosin linja-autoliikenteen linjastoihin. Selostuksen mukaan täydennys- ja uudisrakentaminen tulisi ensisijaisesti osoittaa joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeelle 1, jolla on vyöhykkeistä tihein joukkoliikenteen vuorotarjonta.

Joukkoliikennetarjonnan perusteella on selostuksen mukaan lisäksi tunnistettu alueita, joilla joukkoliikennedyhteyksiä tulisi kehittää, ja sen palvelutason parantaminen tukisi myös täydennysrakentamista, mikä osaltaan tukee kestävästä yhdyskuntarakennetta.

VASTINE

Lahten yleiskaava 2035 ohjaa ensimmäistä kertaa sekä täydennysrakentamista että joukkoliikenteen palvelutason kehittämistä uusilla kestävän liikunnan vyöhykkeillä 1 ja 2 sekä joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke -kaavamääräyksillä ja -merkinnöillä. Tavoitteena on vahvistaa kaupungin kasvua kestävän kaupunkiliikunnan vyöhykkeillä sekä parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa. Palvelukeskittymiä koskevat uudet yleiskaavamääräykset ja -merkinnät tavoittelevat myös alueellisten palvelujen vahvistamista täydennysrakentamisella. Tällä voi olettaa olevan myönteisiä vaikutuksia kestävästi tehtyihin liikennesuoritteisiin.

Yleiskaavatyössä on tarkasteltu lainvoimaisessa yleiskaavassa asumiseen varattuja alueita ja kohdennettu niitä kestävämmille vyöhykkeille, esimerkiksi Polttimon rannassa. Joitakin alueita on poistettu kokonaan ja Villähteellä on laajennettu asumisen varausta aseman läheisyydessä. Asuinalueiden kokonaismuutos on +11 ha. Kyläalueiden koko sen sijaan on pienentynyt 150 hehtaaria.

Elinkeinoelämän varaukset ovat kasvaneet noin 55 hehtaaria hyvien liikennedyhteyksien äärellä ja uusille alueille on tarkoitus kehittää joukkoliikenteen palvelutasoa.

TOIMENPITEET

Vyöhykkeitä koskevia kaavamääräyksiä on täsmennetty.

Yhdyskuntarakenteen riskien käsittelyä ja vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotukseen.

<p>ELY-keskus pitää hyvänä, että kestävän liikkumisen teemat ovat koottuna yhdelle kartalle. Rambollin laatimassa Liikenteellisten vaikutusten arvioinnin yhteenvedossa on todettu keskimääräisen liikkumissuoritteiden kasvavan n. 5 % asukasta kohden, jonka katsotaan olevan seurausta sekä henkilöauton kulkutapaosuuden lievästä kasvusta että keskimääräisen matkanpituuden kasvusta. Yhteenvedossa esitetään suoritteiden kasvun olevan tulkittavissa luonnoksen kannalta riskinä kaupunkirakenteen hajautumisesta nykyisestä ja kestävien kulkutapojen kasvutavoitteen vaikeutumisesta. Lahden kaupunki on mm. MAL-sopimuksin sitoutunut kestävän yhdyskuntarakenteen edistämiseen.</p> <p>ELY-keskuksen näkemyksen mukaan perusteltua, että ehdotusvaiheessa yhdyskuntarakenteen hajautumisen riski käsitellään tarkemmin.</p>	<p>Ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa on käsitelty hajautumisen teemaa tarkemmin.</p> <p>Ehdotusvaiheen liikennevaikutusten arviointia täydentävä raportti on laadittu konsulttityönä (Ramboll) ja siinä todetaan, että yleiskaavan muutosalueet sijoittuvat pääosin kestävän liikkumisen kannalta suotuisille alueille. Muuttuvat alueet lisäävät pääosin liikkumistarvetta pl. Rälssin ja Okerosten alueet. Liikennesuorite kasvaa kuitenkin vähemmän kuin matkojen määrä, mikä antaa viitteitä kaupunkirakenteen tiivistymisestä. Kokonaisuutena muuttuvilla alueilla kestävän liikkumisen osuus kasvaa noin 5 %-yksikköä nykyisestä. Liikennetarve kasvaa eniten Karistossa, jossa liikkumisen kasvu vaikuttaa ohjautuvan vahvasti henkilöautoiluun. Alueen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa on kiinnitettävä huomiota kehitettävän joukkoliikenneväyhykkeen etupainotteiseen toteuttamiseen, jotta alueen liikkumistottumukset voivat muovautua mahdollisimman kestäviksi.</p> <p>Varsinaisen ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnin laati puolestaan konsulttityönä FCG Finnish Consulting Group Oy ja työssä tarkasteltiin myös hajautumisen teemaa tarkemmin. Lopputuloksena raportissa todetaan, että Lahden yleiskaavan alueella kaupunkirakenne ei ole selvästi tiivistymässä eikä hajaantumassa. Yleiskaavan muutokset ovat verrattain vähäisiä ja on epävarmaa, onko lopputulos tiivistynyt vai hajaantunut kaupunkirakenne. Koko kaupungin tasolla on havaittavissa mahdollisesti vähäistä hajaantumista, mutta yleiskaavan muutosten perusteella yleiskaava on muuttumassa parempaan päin.</p> <p>Muuttuvat alueet johtavat suurimmaksi osaksi tiiviimpään kaupunkirakenteeseen. Voidaan siis sanoa, että kaupunkirakenteen merkittävän hajaantumisen riski on pieni. Ja sitoutumiensa tavoitteiden näkökulmasta Lahti on siis onnistunut yleiskaavan valmistelussa. Riskiä voidaan kuitenkin nyt, ja tulevaisuudessa, vähentää painottamalla yleiskaavassa raken-tamista keskusta-alueiden lähelle ja painottamalla jo kaavoitettujen sekä rakennettujen alueiden tiivistämistä muun muassa kerrosmääriä lisäämällä.</p>	<p>Yhdyskuntarakenteen riskien käsittelyä ja vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotukseen.</p> <p>Tarkennettu vaikutusten arviointi ei aiheuta yleiskaavatasolla muutostarpeita ehdotusratkaisuihin.</p>
---	--	--

<p>Kestävän liikkumisen teemakartalla on osoitettu myös selvitystarpeen merkintöjä raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle. Erityisesti Nastola-Uusikylä radanvarren elinkeinoelämän alueelle osoitetun jakelupisteen ja itse elinkeinoelämän alueen toteutumisen edellytyksenä on vt 12 parantaminen sekä uuden Veljeskylän eritasoliittymän rakentaminen. Tämä tulee ottaa huomioon selvityksiä laadittaessa. ELY-keskus pitää hyvänä, että kaavatyössä on huomioitu raskaan liikenteen vaiheittaisen käyttövoimamuutoksen edellyttämä latausinfra, jonka vaikutus liikenteeseen tulee huomioida jatkosuunnittelussa.</p>		<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
---	--	---

Maakuntakaavan ja kaupunkiseutusuunnitelman tavoitteiden toteutuminen

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Kaavaselostuksessa on käyty läpi maakuntakaavan merkinnät Lahden kaupungin osalta. Selostuksessa on syytä vielä käydä läpi ja perustella yleiskaavan tarkennukset ja perustellut siirtymät maakuntakaavaan nähden.</p> <p>Lahden kaupunkiseudulle on laadittu osana MAL-sopimuksen toimeenpanoa kaupunkiseutusuunnitelma, jonka aikatahtain on vuodessa 2060. Kaupunkiseutusuunnitelma ei ole oikeusvaikutteinen mutta se ilmentää seudun yhteistä tahtotilaa asumisen, elinkeinojen, viherverkoston ja liikenteen osalta. Yleiskaavatyössä tulisi arvioida kuinka Lahden yleiskaava toteuttaa kaupunkiseutusuunnitelmaa.</p>	<p>Rälssin (Ala-Okeroinen) ja Pippon alueet ovat Kehätien varressa ainoat alueet, joille on Lahden kaupungin alueella mahdollista sijoittaa aluevarauksia elinkeinoelämän tarpeita varten. Näiden alueiden kehittämiseksi elinkeinoelämän alueina on vahva poliittinen tahto ja yleiskaavassa alueet osoitetaan elinkeinoelämän alueina (T). Väylien varsille keskittyvät elinkeinoelämän alueet myös suojaavat taaempina sijaitsevia alueita liikennemelulta. Uudet elinkeinoelämän alueet ovat yhdyskuntarakenteellisesti kestävämmillä alueilla kuin maakuntakaavassa esitetyt laajat taajamatoimintojen alueet.</p> <p>Kehätie on muuttanut Rälssin alueen luonto- ja maisema-arvoja ja alueen käytettävyyttä virkistysalueena kehätiestä johtuvan liikennemelun ja estevaikutuksen vuoksi. Kehätie on muuttanut myös alueen mahdollisia ulkoilureittejä ja ekologisia käytäviä ja yhteystarpeiden toteuttamismahdollisuuksia. Maakuntakaavassa esitetty Okeroisissa sijaitseva viheryhteys on voimassa olevassa yleiskaavassa siirretty länemmäksi olemassa olevan viheryhteyden kohdalle Luhdanjoen varteen kehätien alitse etelä-pohjoissuunnassa.</p>	<p>Yleiskaavaratkaisut ja yleiskaavan suhde maakuntakaavaan ja kaupunkiseutusuunnitelmaan on kuvattu yleiskaavan selostuksessa.</p>

	<p>Ulkoilureitti tulee toteuttaa Lintulantien varteen muiden reittien ollessa toteuttamiskelvottomia kehätien vuoksi. Kokonaisuutena Rälssin alueen yleiskaavaratkaisu ei vaaranna maakuntakaavan toteutumista, sillä elinkeinoelämän alueen osoittaminen kehätien varteen maakuntakaavaa laajempaan ei merkittävästi heikennä näiden alueiden arvoa, koska loput taajamatoimintojen alueesta on jätetty viheralueeksi (M ja VR). Ekologisen yhteydenkin toteutuminen Rälssissä vahvistuu laajemman metsä- ja viheraluekokonaisuuden myötä. Jokimaan elinkeinoelämän alueen asemakaavaluonnoksessa on turvattu virkistysyhteyksien jatkuminen Salpausselältä Okeroisiin sekä alueella ja sen vieressä havaitut luontoarvot.</p>	
--	---	--

Vaikutusten arviointi

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Liikenteellisten vaikutusten arvioinnin kannalta on haastavaa, että arviointia on sisällytetty useisiin eri aineistoihin, jotka osin poikkeavat sisällöltään toisistaan, ja tältä osin yhteisvaikutusten arviointi jää epävarmaksi. Aineiston ollessa näinkin laaja, esitetään vaikutusten arvioinnin sisällyttämistä osaksi kaavaselistusta, jolloin selostuksesta ja oikeusvaikutteisista kaavakartoista muodostuu helpommin käsiteltävä kokonaisuus.</p>	<p>Lahden suunta -työn ehdotusvaiheessa on arvioitu ehdotusvaiheen yleiskaavaratkaisun ja kestävän kaupunkiliikenteen ohjelman toimenpiteiden vaikutuksia. Vaikutusten arviointi on toteutettu kaksiosaisena. Liikenteellisten vaikutusten arviointi on laadittu liikennemallitarkasteluihin perustuvana erillisenä asiantuntija-arviointina ennen varsinaista laajempaa vaikutusten arviointia. Tämä erillinen liikenteellisten vaikutusten arviointi on ollut käytettävissä lähtöaineistona laajemmassa vaikutusten arvioinnissa.</p>	
<p>Liikenteellisten vaikutusten arviointi on teemoiltaan pääosin kattavaa. Rambollin laatimassa Liikennevaikutusten arvioinnissa on todettu, että jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota väyläjakso- ja liittymätarkkuudella tehtyihin liikenteellisiin toimivuusanalyysiin. Kaavaselistukseen on nostettu esiin sellaisia kohteita, jotka ovat muuttuneet edelliseltä yleiskaavakierrokselta mm. asumisen, elinkeinoelämän tai kaupan alueiksi. Erityisesti Pippon alueen maankäytön ja liikenteen yhteensovittamisessa on tehty jo mm. kaavarunkotyön yhteydessä selvityksiä, joissa on todettu merkittäviäkin ratkaistavia haasteita. Nykyisessä kaavaluonnoksessa esitetään Pippon alueelle lisääntyvää elinkeinoelämän maankäyttöä, joka tulee huomioida tarkemmin.</p>	<p>Liikenteellisten vaikutusten arviointia on täydennetty luonnosvaiheen jälkeen edelliseltä yleiskaavakierrokselta muuttuvien alueiden osalta. Tarkemmassa tarkastelussa ovat olleet muuttuvat elinkeinoelämän alueet Pippo, Renkomäki, Holma, Rälssi, Hennala ja Okeroinen sekä asumisen alueiksi muuttuvat kohteet Niemi, Karisto, VIIIähde ja Okeroisissa Ruokosuontien alue. Arvioinnissa on tunnistettu myös jatkosuunnittelutarpeet.</p>	<p>Liikenteellisten vaikutusten arviointia on täydennetty edellisen kaavakierroksen jälkeen muuttuneiden alueiden osalta.</p>

<p>Kaavaluonnoksen vaikutusten arviointia on tehty kattavien teemojen kautta ja se otsikkotasoisesti käsittää yleiskaavan sisältövaatimukset (MRL 39 §). Vaikutusten arviointi on kuitenkin laadultaan epätasaista eikä eri teemojen välillä yhteismitallista. Osan teemoista osalta arviointi on vain muutoksen toteavaa ja pitää sisällään kaavaselostusta tarkempaa kuvausta esitetystä muutoksesta mutta ei ulotu varsinaiseen vaikutusten arviointiin. Vaikutusten arvioinnissa tulee käydä läpi kaikki kaavassa esitetyt uudet ja muuttuvat aluevaraukset ja arvioida niistä aiheutuvat vaikutukset seikkaperäisemmin. Arvioidessa voidaan todeta mahdolliset haitalliset vaikutukset ja niiden lieventämistoimet. Tällöin arviointia voidaan hyödyntää myös alueiden suunnitteluohjeissa ja alueiden tarkemmassa suunnittelussa.</p>	<p>Laajempaa vaikutusten arviointia on ehdotusvaiheessa tasapainotettu ja yhteenmitallistettu eri teemojen osalta. Samalla vaikutusten arviointia on syvennetty uusien ja muuttuvien aluevarausten osalta. Arvioinnissa on myös tunnistettu mahdollisia haitallisia vaikutuksia ja niiden lieventämistoimenpiteitä.</p> <p>Kaavaselostus on oma työnä laadittu kokonaisuus, joka avaa tarkemmin Lahden suunta -työn tavoitteita, lähtötilannetta, kaavaratkaisuja ja muutoksia nykytilanteeseen. Vaikutusten arvioinnit taas on toteutettu ulkopuolisina tilaustöinä. Tämän takia osallisille on selkeämpää, ettei vaikutusten arviointeja yhdistetä kaavaselostukseen, vaan asiakirjat pidetään ehdotusvaiheessakin erillisinä.</p>	<p>Laajempaa vaikutusten arviointia on tasapainotettu ja yhteenmitallistettu eri teemojen osalta. Samalla vaikutusten arviointia on syvennetty uusien ja muuttuvien aluevarausten osalta. Arvioinnissa on myös tunnistettu mahdollisia haitallisia vaikutuksia ja niiden lieventämistoimenpiteitä.</p>
---	--	--

Muu palaute

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Seuraavalla kierroksella huomioitavaksi ELY-keskus esittää aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun järjestämistä riittävän aikaisessa vaiheessa, jolloin keskeisillä viranomaistahoilla on mahdollisuus oikea-aikaisesti ottaa kantaa selvitystarpeisiin ja kaavan tavoitteisiin.</p>	<p>ELY-keskus on tunnistanut lausunnossaan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun aikaistamistarpeen. Käynnissä olevalla Lahden suunta -kierroksella aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu järjestettiin työn tavoitteiden hyväksymisen jälkeen. Tämä tapahtui vasta kierroksen toisena vuotena. ELY-keskuksen esiin nostama aloitusvaiheen viranomaisneuvottelujen aikaistamistarve huomioidaan seuraavan kierroksen aikataulun suunnittelussa. Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu on mahdollista järjestää myös heti työn käynnistyessä ennen tavoitteiden hyväksymistä.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
---	---	--

2. PÄIJÄT-HÄMEEN LIITTO

Ekologinen kompensatio

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Lahti on tehnyt edistyksellistä työtä ekologisen kompensaaion osalta. Uudenkin luonnonsuojelulain mukaisesti ekologinen kompensatio on kunnille vapaaehtoista eikä ekologisen kompensaaion kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä ole vielä olemassa valtakunnallista ohjeistusta. Lahden suunta -työssä on kuitenkin jo tarkasteltu ekologisen kompensaaion pilottikohteen yleiskaavamerkintää ja -määräystä. Päijät-Hämeen liitto pitää tätä erinomaisena esimerkkinä myös alueen muille kunnille.</p>	<p>Kiitämme lausunnosta ja jatkamme selvitystyötä ekologisen kompensaaion parissa.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
---	--	---

Luonnonympäristö ja viheryhteydet

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Kaavan taustaselvityksiin lukeutuu yleiskaavatasoinen luontonselvitys. Päijät-Hämeen liitto pitää laadittua selvitystä laadukkaana.</p> <p>Ilmeisesti kartalla esitetyt viheryhteystarpeet pohjautuvat Lahden ekologisen verkoston selvitykseen, joka on laadittu edellisellä yleiskaavakerroksella. Kyseinen ansiokas raportti olisi hyvä mainita kaavan taustaselvityksissä.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa esitetyt viheryhteystarpeet pohjautuvat "Lahden ekologinen verkosto" -selvitykseen. Selvitystä on käytetty lähtötietona myös ehdotukseen lisättyjen ekologisten yhteyksien määrittelyssä. Selvitys lisätään myös käynnissä olevan Lahden suunta -työn 2021-2025 lähtöaineistoksi.</p>	<p>Lahden ekologinen verkosto -selvitys on lisätty Lahden suunta -työn 2021-2025 lähtöaineistoksi.</p> <p>"Viheryhteystarve" -kaavamerkintä ja -määräys on korvattu "Merkittävä ekologinen yhteys" -kaavamerkinnällä ja määräyksellä. Ekologisia yhteyksiä ja yhteystarpeita on esitetty luonnosta laajemmin kaavakartalla 3: Viherrakenne.</p>
<p>Kaavaluonnoksesta ei esitetty jo aiemmin tunnistettua viheryhteystarvetta Ahtialantien ja Ohitustien yli. Esitämme, että ehdotusvaiheessa myös tämä yhteystarve esitetään kartalla. Ahtialan Selkätien katkaisu ajoneuvotien läpiajolta ei vaikuta yhteystarpeeseen edellä mainittujen tieyhteyksien osalta</p>	<p>Viheryhteystarpeet oli esitetty yleiskaavaluonnoksessa kartalla 3: Luonnonympäristö. Kaavassa on esitetty kaikki voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) mukaiset viheryhteystarpeet, joiden sijainnit vastaavat Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2014 viheryhteystarvemerkitöjä valtatie 4 ja valtatie 12 ylittävien yhteyksien osalta.</p> <p>Ekologisten yhteyksien merkitystä halutaan korostaa tuomalla yleiskaavaehdotukseen uusia yhteysmerkintöjä "Merkittävä ekologinen yhteys" -merkinnällä. Merkinnällä osoitetaan sekä olemassa olevat tärkeimmät ekologiset yhteydet, että yhteystarpeet, joiden toimivuuden parantamiseen tulisi kiinnittää tarkemmassa suunnittelussa huomiota.</p>	<p>"Viheryhteystarve" -kaavamerkintä ja -määräys on korvattu "Merkittävä ekologinen yhteys" -kaavamerkinnällä ja määräyksellä. Ekologisia yhteyksiä ja yhteystarpeita on esitetty luonnosta laajemmin kaavakartalla 3: Viherrakenne.</p>

Hulevedet**TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA****VASTINE****TOIMENPITEET**

Kaavaselostuksessa kuvatut huleviesien hallinnan kehittämisalueita koskevat suunnitteluohjeet ovat erittäin hyvät asemakaavoitusta ja tarkempaa suunnittelua varten. Karttaan voisi nimetä ja numeroida kunkin alueen ja lisätä merkintöihin ja määräyksiin viittauksen niitä koskeviin, kaavaselostuksessa esitettyihin tarkempiin suunnitteluohjeisiin.

Luonnonympäristökartta on jaettu kahteen erilliseen karttaan: viherrakenne ja sinirakenne. Hulevedet on kaavaehdotuksessa esitetty kartassa 4: sinirakenne. Karttamerkintöjä on selkeytetty karttan luettavuuden parantamiseksi.

Kiertotalous**TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA****VASTINE****TOIMENPITEET**

Yleiskaavassa osoitetut maarakentamiseen liittyvät väliaiset varastointialueet, jotka sijoittuvat merkittävien aluerakentamiskohteiden läheisyyteen, ovat edistyskellisiä. Ne vähentävät maa-aineksen kuljettamista ja sitä kautta parantavat liikenneturvallisuutta ja vähentävät raskaan liikenteen päästöjä.

Merkitään lausunto tiedoksi.

Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

Kestävä kaupunkiliikuminen ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma**TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA****VASTINE****TOIMENPITEET**

Niin yleiskaavaluonnos kuin kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma 2021–2025 (SUMP) vastaavat melko hyvin Päijät-Hämeen liikennejärjestelmäsuunnitelman strategiaan painopisteisiin, joita ovat kestävän liikunnan edistäminen, maakunnan saavutettavuuden ja liikenneturvallisuuden parantaminen sekä kaupunkikeskustojen vetovoiman kehittäminen. Myös viime vuosina valmistuneet maakunnalliset selvitykset on huomioitu luonnoksessa hyvin Lahden kaupungin näkökulmasta.

Merkitään lausunto tiedoksi.

Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

<p>Yleiskaavasuunnitelmassa on esitetty uudet rautatieasemat Hennala ja Pippo-Kujala, joista ensimmäinen on esitetty jo lainvoimaisessa Lahden yleiskaavassa 2030. Molemmat asemat on esitetty Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 uusina asemina (Hennala ja Karisto). Maakuntakaavassa on esitetty Lahden alueelta myös Okeroisten uusi raideliikennepaikka, jonka lisäksi Lahden kaupunkiseutusuunnitelman ehdotuksessa on esitetty Ahtialan uusi seisake. Näitä asemapaikkoja ei ole yleiskaavaluonnoksessa. Heinolan suunnan lähijunaliikenne ja seisakkeet mukaan lukien Ahtiala on ajoitettu kaupunkiseutusuunnitelman ehdotuksessa vuosien 2032–2040 toimenpiteeksi. Okeroisten ja Ahtialan seisakkeiden tarkempi sijainti on hyvä selvittää ja ratkaista yleiskaavassa.</p>	<p>Okeroisten aseman sijainti kulttuuriympäristön ja maiseman ansiosta arvokkaalla alueella on Lahdessa tunnustettu haastavaksi. Aseman ympäristöön on vaikea toteuttaa liikennöinnin kannalta riittävää asukas- ja työpaikkamäärää, joten Okeroisten asemaa ei ole esitetty yleiskaavakartalla.</p> <p>Lahden kaupunkiseutusuunnitelmassa Ahtialan asema oli osoitettu vanhan asemarakennuksen paikalle. Lahti esitti kaupunkiseutusuunnitelman ehdotusvaiheen lausunnoissaan, että Ahtialan seisakkeen sijaintia tulisi tarkastella uudelleen entisen asemarakennuksen kiinteistön siirryttyä yksityiseen omistukseen. Lahden näkökulmasta rataverkkoon ja asemiin liittyvät kysymykset ovat vahvasti seudullisia, ja niihin liittyy kuntarajat ylittäviä selvitystarpeita. Näitä selvityksiä olisi hyvä tehdä eri osapuolten yhteistyönä osana maakuntakaavan laatimista.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeellä 1, joka kattaa suuren osan kaupungin alueesta, on vyöhykkeistä tihein joukkoliikenteen vuorotarjonta, vähintään kaksi vuoroa tunnissa suuntaansa arkipäivisin. Toisaalta joukkoliikenteen alueet eivät ulotu esimerkiksi Kiiskilänmäkeen ja Koiskalantien läheisyyteen, jonne on kaupunkiseutusuunnitelmassa esitetty tiheitä ja harvoja taajama-alueita. Päijät-Hämeen liitto pitää hyvänä keskeisen joukkoliikennekäytävien merkitsemistä. Merkityt käytävät vastaavat myös alueellisen junaliikenteen ja duoraitioliikenteen mahdollisuuksia käsittelevissä selvityksissä mahdollisina kaupunkiraitioliikenteen reitteinä tulevaisuudessa.</p> <p>Säteittäisten keskeisten joukkoliikennekäytävien ero saavutettavuusvyöhykkeeseen 1 jää kuitenkin hieman epäselväksi.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa kestävän liikkumisen kartalla on esitetty mm. joukkoliikenteen käyttömahdollisuuksiin perustuvia erilaisia vyöhykkeitä sekä joukkoliikennekäytäviä. Strategisella viivamerkinällä esitetyt keskeiset joukkoliikennekäytävät kuvaavat joukkoliikenteen tärkeimpiä yhteysvälejä ja ne yhdistävät palvelukeskittymiä Lahden ydinkeskustaan. Erilaiset vyöhykkeet puolestaan ohjaavat rakentamista alueille, joilla on mahdollista tehdä arjen matkat kestäväillä kulkutavoilla. Yleiskaavan ja kaupunkiseutusuunnitelman aikajänteet eroavat toisistaan. Yleiskaavaluonnoksen vyöhykkeet kuvaavat kehittämistarpeita lyhyemmällä aikajänteellä ja myöhemmissä tarkasteluissa ne voivat laajentua uusille alueille.</p>	<p>Vyöhykkeiden nimeämistä on selkeytetty yleiskaavaehdotukseen ja aiheen kuvausta täsmennetty myös selostukseen. Lisäksi on huomioitu Lahden suunnan luonnosvaiheessa tekeillä ollut maakunnallinen liityntäpysäköinnin selvitys yleiskaavan sekä kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman ehdotuksessa.</p>
<p>Kaavaluonnoksessa on esitetty pyöräilyn tavoitteelliset pää- ja aluereitit. Lisäksi Lahden kaupungin läpi kulkee Euroopan laajuiseen pyörämatkailureittien verkostoon kuuluva Eurovelo 11 -reitti, joka kulkee maakunnan pääpyörätieverkolla. Suosittelemme sen merkitsemistä kaavakartalle.</p>	<p>Euroopan laajuisen pyörämatkailun reitin Eurovelo 11 -linjausta ei ole vielä tarkasti määriteltä Suomessa ja reitin linjauksista on toisistaan poikkeavia esityksiä eri lähteissä. Reitin tarkempi määrittely on tarpeen tehdä yhteistyössä tie- ja katuverkosta vastaavien viranomaisten kanssa. Lahdessa reitti olisi tarkoituksenmukaista ohjata pyöräilyn pää- ja alueverkolle.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

<p>Selostuksessa mainitaan, että LSL:n käynnissä olevan palvelutason määrittelyn tulokset huomioidaan yleiskaavatyön ehdotusvaiheessa, minkä koemme tarpeellista. Kestävän liikkumisen näkökulmasta on huomioitu myös Kestävät matkakäytöt Päijät-Hämeessä -selvitys sekä siinä määritellyt solmupisteet. Tämän lisäksi käynnissä olevassa Päijät-Hämeen liityntäpysäköinnin kehittämissuunnitelmassa määritellään tulevaisuuden solmupysäkkejä vuoteen 2040. Selvityksen tulokset suositellaan huomioimaan yleiskaavatyön ehdotusvaiheessa palvelutasomäärittelyn tulosten rinnalla.</p> <p>Luonnoksessa ei ole otettu kantaa paikallisbussiliikenteen terminaalin sijaintiin, joka on esitetty kaupunkiseutusuunnitelmassa torin sijaan lähempänä Vesijärvenkatua. Yleiskaavassa tulisi ratkaista liityntäpysäköinti ainakin seudullisesti merkittävien kohteiden osalta (terminaalitasoiset solmupysäkit).</p>	<p>Kaupunkiseutusuunnitelman esitys Lahden keskustan paikallisbussiliikenteen terminaalin sijainnista ei perustu tarkempaan selvitykseen tai suunnitelmaan, vaan työn aikana käytyyn keskusteluun, jossa todettiin terminaalin sijaintiin liittyvän keskustelu- ja selvitystarpeita. Tässä vaiheessa ei ole tehty sellaisia suunnitelmia tai selvityksiä, joiden perusteella terminaalin tuleva sijainti olisi mahdollista esittää kaavakartalla.</p> <p>Matkakeskuksen ja rautatieasemien kaavamääräyksissä on huomioitu liityntäpysäköinnin tarpeet.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa yhtenä teemakokonaisuutena on liikenneturvallisuus, jonka näkökulmasta korostuu kestävien kulkumuotojen liikenneturvallisuuden parantaminen erityisesti keskusta-alueella. Liikenneturvallisuutta parantavia toimenpiteitä on tarpeen tehdä myös autoliikenteen näkökulmasta ja keskusta-alueen ulkopuolella. Tämä osaltaan tukee kestävien kulkutapojen käyttöä kaupungin reuna-alueilla ja esimerkiksi Lahden ja lähikuntien kuntakeskusten ja aluekeskusten välillä.</p>	<p>Liikenneturvallisuutta parantavat toimenpiteet perustuvat liikenneturvallisuussuunnitelmaan, joka kattaa kaikki kulkutavat.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelmaan.</p>
<p>Yleiskaavassa tai SUMP-suunnitelmassa ei ole pohdittu kaupunki-ilmailua, joka voi vähentää liikenteen päästöjä ja tuoda ratkaisuja kaupunkilogistiikkaan, mutta edellyttää ratkaisuja maankäyttöön. Tulevaisuudessa voi olla tarpeen selvittää muun muassa droonien nousu- ja laskeutumispaikkoja, parhaita lentokäytäviä ja alueita, joissa lentämistä olisi syytä rajoittaa sekä lentomelun hallintaa. Päijät-Hämeen liitto osallistuu mielellään yhteistyöhön, jotta harraste- ja ammattimainen kaupunki-ilmailu saadaan toimivaksi ja turvalliseksi osaksi maakunnan liikennejärjestelmää.</p>	<p>Lahden suunta -työssä 2021–2025 ei ole käsitelty kaupunki-ilmailua. Teema on kuitenkin tunnistettu tulevaisuuden teemana, joka vaatii ohjaamista. Valtuustokausittain tehtävä Lahden suunta -työ mahdollistaa kaupunki-ilmailuteeman tarkastelun jollakin tulevista kierroksista.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia kestävä kaupunkiliikkumisen ohjelmaan tai kaavaehdotukseen. Aihetta on mahdollista tarkastella jollakin tulevista Lahden suunta - kierroksista.</p>

<p>SUMP-ohjelman luonnos sisältää monia hyviä kestävän liikkumisen lisäämiseen liittyviä tavoitteita sekä esimerkiksi Vähäpäästöisen liikenteen edellytykset ja kehittäminen Päijät-Hämeessä -toimenpideohjelmassa tunnistettuja keinoja liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Osan toimenpidekokonaisuuksien (esim. Viihtyisä ja esteetön kävelyn ja pyöräilyn ympäristö, kaupunkipyöräjärjestelmä, citylogistiikka) tarkempi sisältö jää kuitenkin epäselväksi. Ohjelmaan olisi hyödyllistä tuoda konkreettisia tavoitteita ja toimenpiteitä, jotta suunnitelman toteutumisen seuranta olisi mahdollista SUMP-suunnitelmaa koskevan ohjeistuksen (Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelman laadintaa ja toteutusta koskevat suuntaviivat, 2019) mukaisesti.</p>	<p>Toimenpiteet uusien teemojen osalta tarkentuvat luonnoksessa kuvatun mukaisesti ehdotusvaiheessa.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia kestävän kaupunkiliikenteen ohjelmaan.</p>
--	--	---

Muu palaute

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Selostuksessa on hyvä kuvata yleiskaava suhteessa Lahden kaupunkiseutusunnitelmaan ja siinä tehtyyn mitoitukseen.</p>	<p>Selostukseen on lisätty kaupunkiseutusunnitelman Lahtea koskeva osuus. Yleiskaavaratkaisun suhde KSS:aan ja siinä tehtyyn mitoitukseen on kuvattu.</p>	<p>Selostuksessa yleiskaavan asumisen mitoitusta on verrattu kaupunkiseutusunnitelmassa esitettyyn mitoitukseen.</p>
--	---	--

<p>Teemakarttojen luettavuutta suositellaan parannettavan ehdotusvaiheeseen. Kaikilla teemakartoilla korostuu tarpeettomasti alempi tieverkko ja esitetyt suunnitteluratkaisut jäävät sen peittoon. Joitain teemoja on näkyvässä kaikilla kartoilla, mm. Salpausselkä Geopark, ja se haastaa merkintöjen luettavuutta. Kullakin teemakartalla voisi esittää ainoastaan siihen teemaan liittyvät ratkaisut, että niitä olisi helpompi tulkita. Saavutettavuusvyöhykkeet 1 ja 2 on hankala erottaa toisistaan. Luonnonympäristökartan Merkittävä luontoverkosto -merkintää ei hahmota kartalta. Kiertotalouskartalla tuulivoiman ja aurinkovoiman selvitysalueet on vaikea havaita kartalta.</p>		<p>Luonnonympäristö -kartta on jaettu sinirakenne ja viherrakenne kartoiksi luettavuuden parantamiseksi. Merkittävä luontoverkosto-merkintää on muokattu paremmin erottuvaksi.</p> <p>Kestävä liikkuminen kartalta on otettu pois Salpausselkä-merkintä. Saavutettavuusvyöhykkeiden värieroa on kasvatettu paremman luettavuuden saavuttamiseksi.</p> <p>Ehdotusvaiheeseen on lisätty uusi pohjakartta, jossa näkyy rakennukset ja korkeuskäyrät.</p>
<p>Selostukseen suositellaan lisäämään tieto siitä millä kartoilla selostuksessa kuvatut eri suunnitteluratkaisut on esitetty ja kartat on hyvä nimetä teeman mukaan numeroinnin lisäksi. Se helpottaisi runsassisältöisen aineiston luettavuutta.</p>	<p>Teemakarttoihin viitataan selostuksessa nimellä ja numerolla.</p>	<p>Selostukseen on lisätty viittaukset kaavaratkaisujen teemakarttoihin.</p>
<p>Kaavaa varten laaditut selvitykset on hyvä olla selostuksen liitteinä ja osa nähtävillä olo -aineistoa. Muut selvitykset olisi hyvä kuvata lähtötietoaineistona siten, että työn tilaaja, laatija ja valmistumisvuosi käyvät luettelosta ilmi.</p>		<p>Selostuksen lähdeluettelo on tarkistettu.</p>
<p>Yksittäisiä tarkistettavia asioita: - selostuksen s. 24; Päijät-Hämeen liitto on teettänyt tuulivoimaselvityksen seuraavaa maakuntakaavaa varten. s. 32 ja s. 97; Päijät-Hämeen jätteenkäsittelyalueen vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman 8.6.2023.</p>		<p>Selostukseen on tehty ehdotetut tarkistukset.</p>

3. KYMENLAAKSON LIITTO

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Päijät-Häme ja Lahti on yksi merkittävä liikkumisen suunta Kymenlaaksosta. Valtatien 12 yhteysvälin Lahti-Kouvola parantaminen on yksi Kymenlaakson liikennestrategian infrakehittämisen kohteista. Yhteysvälin parantamistarpeet on huomioitu yleiskaavassa merkinnällä "uusi tai merkittävästi parannettava valtatie". Lahti-Kouvola välin ratayhteys on osoitettu merkinnällä "uusi tai merkittävästi parannettava rautatie". Kymenlaakson liitolla ei ole huomautettavaa yleiskaavan luonnoksesta.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia yleiskaavaehdotukseen tai kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan.</p>

4. HEINOLAN KAUPUNKI

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Luonnon monimuotoisuus on yksi keskeinen yleiskaavasunnittelun tarkastelunäkökulma. Yleiskaavatyössä pyritään tunnistamaan luonnon ydinalueiden ja arvokohteiden muodostama verkostokokonaisuus yhteysineen ja yhteystarpeineen, sekä ehkäistään tulevaisuusorientoituneesti luontokatoa. Kartassa 3, Luonnonympäristö, on osoitettu kattavasti alueita <i>Merkittävä luontoverkosto</i> -aluemerkinnällä. Merkittävistä luontoverkostoista yksi on osoitettu Oksjärven-Pärnämäen alueelta kuntarajan yli Heinolan puolen Kurensuon suuntaan, sekä toinen luontoverkosto Ruuhijärveltä Supinkulmalle ja Vierumäen Haikulansuon läheisyyteen. Näitten luontoverkostojen kokonaisuustarkastelua ja yhteyksien säilymistä kannattaa jatkaa kuntien yhteistyönä, liittyen Heinolan osalta erityisesti suunnittelualueeltaan merkittävän Vierumäki-Urheilupuisto-Konnivesi -osayleiskaavan valmisteluun. Heinolan kaupunki on myös aloittanut oppilaitosyhteistyöllä luonnon monimuotoisuuden tarkastelun, saaden jatkossa tarkentuvaa aineistoa luontoverkostojen merkittävyystarkasteluun.</p>	<p>Lausunnon ja saatujen mielipiteiden pohjalta ”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkintää ja määräästä päädyttiin muuttamaan paremmin ohjaamaan maankäytön muutospainaisia ja voimakkaassa virkistyskäytössä olevia metsäalueita. Merkittävä luontoverkosto rajattiin käsittämään vain taajama-alueita ja sen välittömässä läheisyydessä olevat metsäalueet. Lisäksi merkittävän luontoverkoston alueelle jätettiin myös Lapakiston luonnonsuojelualueen ympärillä olevat laajat metsäalueet alueen noustessa merkittävänä ekosysteemipalveluja tuottavana alueena esiin sekä tuotanto, ylläpito ja säätely, että kulttuuristen ekosysteemipalvelujen osalta. Merkittävän luontoverkoston alueella on suurin osa tunnistetuista luonnon arvokohteista ja alueiden ollessa lähellä taajamaa, niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lahden kyläalueilla olevat talousmetsäkäytössä olevat metsäalueet rajattiin merkittävän luontoverkoston ulkopuolelle.</p> <p>Merkittävän luontoverkoston kaavamääräystä muutettiin siten, että kaavamääräys tunnistaa paremmin alueella olevien metsäalueiden virkistystarpeet ja metsätaloustoiminnan.</p> <p>Merkinnän jatkuvuus Heinolan kaupungin puolelle poistui merkinnän rajauksen myötä, mutta yhteistyö kuntarajan läheisyydessä olevan maankäytön ja ekologisten yhteystarpeiden osalta ei ole poistunut. Odotamme yhteistyötä Heinolan käynnissä olevien selvityksien ja osayleiskaavan myötä.</p>	<p>Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen. Merkittävä luontoverkosto -kaavamerkintä on rajattu suppeammalle alueelle kaavaehdotukseen. Lisäksi ko. kaavamääräys on muutettu tunnistamaan paremmin verkoston alueella olevat virkistys- ja metsätalousalueet.</p>

<p>Yleiskaavaluonnoksen uusiin strategisiin merkintöihin sisältyvät mm. keskeiset joukkoliikennekäytävät sekä joukkoliikenteen uudet saavutettavuusvyöhykkeet. Joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeiden 1-tasoon on varattu merkittävä osa Lahden taajamarakenteesta, ja 2-tasoon mm. Heinolan suuntaan johtavien maantien 140 (Pyhänlahtien) ja Mäkeläntien lähialueet. Tätä joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhykkeiden päälinjausta ja kehittämistavoitteita Heinolakin puoltaa.</p>	<p>Heinolan kaupunki puoltaa lausunnossaan joukkoliikenteen saavutettavuusvyöhyke 2 osoittamista Heinolaan suuntaan johtavien maantien 140 ja Mäkeläntien lähialueille.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Heinolan käsityksen mukaan näissä valmisteluissa on huomioitu kattavasti mm. MAL-sopimuksen tavoitteet, Lahden kaupunkiseutusuunnitelman kokonaisuus ja maakunnallisten selvitysten tiedot.</p>	<p>Heinola on myös tyytyväinen tapaan, jolla seudulliset asiat: MAL-sopimuksen tavoitteet, kaupunkiseutusuunnitelma ja maakunnalliset selvitykset, on huomioitu Lahden suunta -työssä. Lahden suunta -työn kestävän liikkumisen kartan joukkoliikenteeseen liittyvät kaavamääräykset ja -merkinnät on suunniteltu huomioiden Lahden seudun joukkoliikenteen seudullisuus. Samoin Lahden suunta -työn suunnittelua ovat ohjanneet muut seudulliset suunnitelmat ja tavoitteet, kuten maakuntakaava, kaupunkiseutusuunnitelma ja MAL-sopimus.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Jatkoyhteistyönä Heinola ja Lahden välillä keskeistä on mm. Orimattila-Lahti-Heinola -ratakäytävän ja junaliikenteen kehittämissuhteistyö, sekä matkailualueiden kestävä kehittäminen, saavutettavuus ja verkostoituminen (MAL-toimenpide nro 47).</p>	<p>Lisäksi Heinola on nostanut lausunnossaan esiin yhteisen kehittämistyön tärkeyden seudullisissa teemoissa, kuten ratakäytävän ja junaliikenteen kehittämisessä. Lahden suunta -työ on vuorovaikutteinen suunnitteluprosessi ja Lahden kaupunki jatkaa mielellään hyvää suunnitteluyhteistyötä naapurikuntien ja kaupunkien kanssa yhteisissä kehittämisteemoissa.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi. Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

5. HOLLOLAN KUNTA

Kiertotalous

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Lahden yleiskaava 2035n kiertotalousselvityksen massatasapainomallit ovat uudehkoa kaava-aineistotyyppiä ja havainnollisesti esitettyjä. Mallit rohkaisevat Lahden ja Hollolan väliseen keskusteluun Lahden länsiosien massa-alijäämä -alueiden tarpeiden helpottamisesta Hollolan Nostavan hankkeiden oletettavilla massaylijäämillä. Koska Nostavan hankkeiden massaylijäämät aiheutuvat osin seudullisista hankkeista, yhteistyö myös Nostavan massojen loppusijoittamisessa olisi molempien kuntien edun mukaista.</p> <p>Kiertotalousselvityksessä ehdotetut määräaikaista maankäyttöä säätelevät yleiskaavamerkinnot indekseineen ovat erinomaisia. Ne tai niiden sovellutukset sopisivat hyvin käytettäväksi jatkossa myös Hollolan yleiskaavojen päivitystehtävissä. Yhdenmukaiset merkinnät seudun kuntien yleiskaavoissa helpottaisivat maanrakennusalan liiketoimintaa ja mahdollistaisivat paremman kuntien välisen koordinaation massalogistiikassa.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
--	-------------------------------------	---

Liikenne

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Nostavan suunnasta AlaOkeroistentielle aikanaan rakennettavan kokoojakadun liittymäkohta on Lahden yleiskaava 2035:ssä eri tavoin kuin maakuntakaava 2014:ssä. Lahden yleiskaavaluonnos vastaa Hollolan strategisen yleiskaava 2020n linjausta kokoojakadun liittämistä Ala-Okeroistentiehen, eikä Hollolalla ole huomauttamista muutosehdotukseen.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa ei ole esitetty muutosta lainvoimaiseen Lahden yleiskaavaan (Y-203) nähden lausunnoissa mainituilta osin.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
--	---	---

<p>Lahden yleiskaavaluonnos2035 osoittaa Lahden nykyisen tavararatapihan tulevaisuuden muutosta keskustatoimintojen alueeksi. Esitys on linjassa kaupunkiseutusuunnitelma 2023:n kanssa, missä Lahden kaupunkiseudun raide- ja kumipyörälogistiikan uusi solmukohta, ns. multimodaaliterminaali on sijoitettu Hollolan Nostavalle. Terminaaliin liittyvän tavararatapihan valmistelua on tarpeen jatkaa kuntien ja elyn yhteistyöhankkeena ja osana osayleiskaavoitusta Nostavalla.</p> <p>Koska asia on sekä seudullisesti että myös Lahdelle itselleen näin merkittävä, olisi aiheellista, että Lahden yleiskaava 2035 työn yhteydessä esitettäisiin liikenneselvitys, jossa tutkitaan seudullisen tavararatapihan siirtymisen vaikutuksia seudun liikenneverkossa. Selvitystä tarvittaisiin myös mahdollisten liikenneverkon kehitystarpeiden perusteluun ja rahoitusvalmisteluihin. Jotta hanke voisi olla mahdollinen, Nostavan tavararatapihahankkeen kustannuksiin on tarve osallistua muidenkin sen merkittävimpien edunsaajien.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa ei ole esitetty muutosta lainvoimaiseen Lahden yleiskaavaan (Y-203) nähden lausunnoissa mainituilta osin. Liikenteen vaikutuksia seudullisen tavararatapihan osalta on tarkasteltu Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014 työn aikana. Kyseisessä maakuntakaavassa tavaraliikenteen terminaalialue on osoitettu Hollolan Nostavalle.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
--	--	---

Luontoverkostoyhteydet

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Pääosin Lahden länsireunan metsäalueet liittyvät yleiskaavaluonnos 2035:ssä luontevasti Hollolan puolen metsäalueisiin. Eliöiden siirtymisreitit muodostuu ja virkistysreitit jatkuu kuntarajojen yli kuten pitääkin.

Lahden yleiskaava 2035:n luonnos ei näytä riittävästi huomioivan siniviheryhteyttä Porvoonjoella Hollolan ja Lahden rajalla. Sinivihereitti on tärkeä ekologinen yhteys tiivistyvässä taajamarakenteessa. Yleiskaavaluonnosta voisi kehittää Lahden ja Hollolan rajalla siten, että se tukisi Porvoonjoen siniviheryhteyden säilyttämistä virkistyskäytössä ja ekologisesti mahdollisimman toimivana eliöiden leviämisen- tai siirtymisreitteinä. Sama suositus koskisi Hollolaa itseäänkin Porvoonjoen raja-alueen osalta.

VASTINE

Porvoonjoen merkitys siniviheryhteytenä on heikentynyt verrattuna aikaan ennen Lahden kehätien rakentamista. Jokimaan eritasoristeys toimii esteenä osalle eliölajistosta liikkua vesistöä tai sen rantoja pitkin. Eritasoristeys katkaisee yhteyden ja tästä syystä Porvoonjoki jätettiin osittain pois kaavaluonnokseen merkitystä merkittävästä luontoverkostosta. Luonnoksesta saadun palautteen perusteella lähdettiin tarkastelemaan ekologisten yhteyksien laajempaa osoittamismahdollisuutta kaavakartalle ja tässä tarkastelussa Porvoonjoki tulee esiin erityisesti ekologisena yhteystarpeena heikon yhteyden vuoksi. Porvoonjoki päätettiin osoittaa merkittävänä ekologisena yhteytenä ja ottaa samalla mukaan myös merkittävään luontoverkoston.

TOIMENPITEET

Porvoonjoki on Okeroisissa rajattu mukaan merkittävään luontoverkoston ja osoitettu merkittävänä ekologisena yhteytenä.

<p>Viheryhteys Vesijärven itäpuolella kuntarajalla. Kriittisestä länsi-itä suuntaisesta viheryhteydestä huolehtiminen on kuntien yhteinen tehtävä kunnanrajalla.</p>	<p>Kuntien rajalla Lahden Kilpiäisen ja Hollolan Kukkilan välillä on vielä löydettävissä itä-länsisuuntainen viheryhteys. Rajan tuntumassa on kuitenkin kriittisiä kohtia, joissa asuinrakenne on kasvanut kiinni kuntarajaan. Kuten lausunnossa on tuotu esiin, yhteys on kriittinen ja sen toimivuudesta tulee ottaa vastuuta molempien kuntien. Yhteys otettiin huomioon yleiskaavaehdotuksen valmistelussa ja yhteys osoitetaan merkittäväksi ekologiseksi yhteydeksi.</p>	<p>Itä-länsisuuntainen yhteys Savistenkulma-Soltti-Pesäkallio on osoitettu merkittävänä ekologisena yhteytenä.</p>
--	--	--

Yleistä

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Lahden kaupungin laadinnassa olevan yleiskaavan keskeisinä tavoitteina ovat kaupungin elinvoiman ja hyvinvoinnin lisääminen kestävillä tavoilla. Erityisesti joukkoliikennettä ja päästötöntä liikennettä edistetään. Lahden yleiskaava 2035 luonnoksen rakenne on selkeästi jaettu. Viheryhteyksien ja liikennereittien jatkuminen kunnanrajojen yli on havainnollisesti esitetty niin että naapurikunnan on hyvä verrata esitystä omaan leiskaavatilanteeseensa.

Ilmastonmuutoksiin liittyviin ympäristöhäiriöihin varautumista on tehty (mm tulvavaaraselvitys). Valmistuneet selvitykset painottuvat ympäristöystävällisiin liikennemuotoihin. Lisää selvityksiä tehtäen vielä runsaasti.

VASTINE

Hollolan kunta toteaa lausunnossaan, että Lahden yleiskaavaluonnoksen rakenne on selkeästi jaettu. Erilaisten verkostojen jatkuminen kunnanrajojen yli on havainnollisesti esitetty ja sitä on helppo verrata omaan yleiskaavatilanteeseen. Sen sijaan Hollola odottaa, että työn aikana tehdään vielä runsaasti lisää selvityksiä.

Lahden suunta -työtä 2021-2025 valmistellaan Lahdessa jatkuvassa neljän vuoden syklissä. Nyt käynnissä on neljäs peräkkäinen valtuustokausi, jonka aikana Lahteen laaditaan uusi, koko kaupungin kattava, oikeusvaikutteinen, strateginen yleiskaava. Lahdessa on siis rakennettu yli 12 vuoden ajan vahvaa, jatkuvasti päivittyvää tietopohjaa yleiskaavaratkaisuille. Monilta osa-alueilta tietopohja on yleiskaavatarkkuutta tarkempi, jolloin aineisto nopeuttaa asemakaavojen laadintaa ja muuta tarkempaa suunnittelua. Tietopohja on käytettävissä tietomallimuotoisena paikkatietona Lahden kaupungin järjestelmissä. Lahden suunta -työn tietopohja on monen teeman osalta kattavampi kuin Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) minimivaatimukset.

Useilla osa-alueilla Lahti pilotoi Suomen edelläkävijänä uusia kaavamääräyksiä ja -merkintöjä. Laadittavien selvitysten tarve on määritelty heti työn alussa ja tilannetta on vielä tarkistettu aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun jälkeen ja päätetty museon kanssa käydyissä keskusteluissa vielä luonnosvaiheessa laatia erillinen esiselvitys arkeologisten selvitysten tarpeesta. Myös joitakin laajoja selvityksiä on ehdotusvaiheessa viimeistelty sekä muokattu saadun palautteen perusteella. Lahden suunta -työn valmistelussa on itse laadittujen selvitysten lisäksi, hyödynnetty uusia seudullisia tai valtakunnallisia selvityksiä. Lahti katsoo, että Lahden suunta -työn lähtötietona olevat selvitykset ovat huolella laadittuja, täyttävät Lahden suunta -työlle asetetut tavoitteet ja muodostavat erinomaisen tietopohjan sekä yleiskaavaratkaisuille, että kestävästä kaupunkiliikenteen ohjelman toimenpiteille. Lisäksi kokonaisuutta täydentävät luonnos- ja ehdotusvaiheessa laaditut vaikutusten arviointit.

TOIMENPITEET

Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

6. LAHDEN MUSEOT

Arkeologinen kulttuuriperintö TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Viimeisin laaja-alaisempi muinaisjäännöskohteiden inventointi kaava-alueella on tehty vuonna 2017, jolloin inventoitiin vuoden 1918 taistelupaikkoja Lahden alueelta. Tätä aiempi laaja-alaisempi inventointi yleiskaava-alueelta on vuodelta 2002. Inventointi ei ole enää ajantasainen. Näiden lisäksi Lahden yleiskaava-alueella on tehty useita pienempien alueiden arkeologisia selvityksiä liitteen asemakaavoihin ja osayleiskaavoihin. Nämä enemmän kuin kymmenen vuotta vanhat arkeologiset selvitykset eivät kata koko yleiskaava-aluetta. Lahden yleiskaava-alueen muinaisjäännöksistä ei ole ajantasaista tietoa. Muinaisjäännösten selvitysten tarpeellisuuden arvioi siitä vastaava viranomaistyötä tekevä taho, alueellinen vastuumuseo.</p>	<p>Vireillä olevan yleiskaavan tavoitevuosi on vuodessa 2035. Yleiskaavassa tavoitellun maankäytön täysimääräinen toteutuminen voi viedä useita vuosia. Pääsääntöisesti arkeologisten selvitysten tulokset vanhentuvat kymmenessä vuodessa. Tämän takia arkeologiset selvitykset ja inventoinnit laaditaan maankäytön jatkosuunnittelun aikana eli joko kaavarunko ja/tai asemakaavavaiheessa. Tällöin alueiden rakentuminen on jo todennäköisempää, eivätkä tehdyt selvitykset ehdi vanhentua ennen toteutusta.</p>	<p>Arkeologinen esiselvitys on laadittu.</p>
<p>Karttaan 2 <i>Kulttuuriympäristö</i> on merkitty yleiskaava-alueen tunnettuja muinaisjäännöskohteita. Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty karttaan <i>Muinaismuistokohteena</i>, jotka on rauhoitettu perustuen muinaismuistolakiin (295/1963). Lisäksi karttaan on merkitty <i>muu muinaismuistokohde</i>, jolla viitataan muihin muinaisjäännös- ja kulttuuriperintökohteisiin. Lisäksi yleiskaavaselostukseen on liitetty lista yleiskaava-alueen muinaisjäännöskohteista (<i>Muinaismuistokohteet yleiskaavassa</i>). Kartalta ja listauksesta puuttuu kuitenkin useita kiinteitä muinaisjäännöskohteita ja muita yleiskaavassa huomioitavia muinaisjäännös- ja kulttuuriperintökohteita.</p> <p>Kartalle 2 Kulttuuriympäristö ja muinaisjäännöskohdelistaukseen on suotavaa lisätä mahdolliset muinaisjäännöskohteet, jotka edellyttävät tarkastusta, jos niiden alueelle kohdistuu muuttuvaa maankäyttöä.</p>	<p>Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaisjäännökset (kiinteät muinaisjäännökset, muut kulttuuriperintökohteet ja mahdolliset muinaisjäännökset) on päivitetty kaavaehdotuskartalle. Myös kaavaselostuksen lopussa olevaa muinaisjäännöslistaa päivitettiin muinaisjäännösrekisterin mukaiseksi. Yleiskaavakartan mittakaavasta johtuen (1:30 000), joidenkin kiinteiden muinaisjäännösten aluerajausta ei ole mahdollista esittää alueiden pienialaisuuden takia. Pienialaiset, kaavakartasta heikosti erottuvat kohteet ovat tämän takia esitetty pistemäisellä kohdemerkinnällä, jotta kaavakartta säilyisi luettavana.</p>	<p>Museoviraston muinaisjäännösrekisterin mukaiset muinaisjäännöskohteet on päivitetty yleiskaavaehdotukseen.</p>

<p>Perustuen edeltäviin huomioihin alueellinen vastuumuseo edellyttää kattavan ja perusteellisen inventoinnin tekemistä viimeistään yleiskaava-alueen asemakaavavaiheessa. Oikeusvaikutteisten yleiskaava-alueiden osalta arkeologinen selvitys on tehtävä ennen yleiskaavan hyväksymistä ja selvityksen tulokset tulee huomioida yleiskaavassa. Lisäksi alueellinen vastuumuseo edellyttää puuttuvien kiinteiden muinaisjäännosten, muu kulttuuriperintökohteiden ja mahdollisten muinaisjäännosten lisäämistä kaavakartalle ja muinaisjäännoiksi koskevaan listaukseen. Samalla alueellinen vastuumuseo huomauttaa Lahden kaupungin kaavoitusta siitä, ettei arkeologista kulttuuriperintöä ole huomioitu riittävän aikaisessa vaiheessa kaavahanketta, mikä on johtanut selvitysten puuttumiseen kaavan luonnosvaiheessa.</p>	<p>Yleiskaavatyön ehdotusvaiheessa on laadittu arkeologinen esiselvitys, jonka avulla on arvioitu alueiden arkeologista potentiaalia koko kaupungin mittakaavassa. Selvityksessä on tunnistettu alueita, joissa arkeologinen potentiaali on erityisen suuri sekä alueita, joiden arkeologinen selvitys on vanhenemassa seuraavan kymmenen vuoden aikana. Suuren arkeologisen potentiaalin alueilla arkeologinen selvitys on välttämätön, mikäli maankäyttö on muuttumassa nykyisestä. Lisäksi selvityksessä on tunnistettu heikon arkeologisen potentiaalin alueita, ja arvioitu yleiskaavatyön aikana tunnistettujen väliaikaisten rakentamisen kiertotalouden tukitoimintoalueiden arkeologinen potentiaali. Arkeologisen esiselvityksen tulokset ovat suuntaa-antavia ja Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo tulee arvioimaan arkeologisen selvityksen tarpeen aluekohtaisesti maankäytön muutoksia alueille suunniteltaessa.</p>	<p>Arkeologinen esiselvitys on laadittu.</p>
--	--	--

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Yleiskaavan luonnokseen (Y-205) on valmisteltu paikallisten kulttuuriympäristöjen päivitysinventointi, jota museo on Lahden suunta -työn edetessä edellyttänyt. Lahden kaupunki on myös tehnyt paikallisten maisemien inventoinnin, joka lisää tietoa kulttuuriympäristöistä yleiskaavan pohjalle. Inventoinnit täydentyvät ehdotusvaiheeseen. Museo on mukana ohjaamassa inventointien valmistelua. Kulttuuriympäristöt on yleiskaavassa esitetty oikeusvaikutteisella kaavakartalla, mikä on hyvä päivitys verrattuna edelliseen yleiskaavaan (Y-203).</p>		<p>Valmistuneet selvitykset on lisätty kaavaehdotuksen aineistoon.</p>
<p>Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta muutamia huomautettavia alueita koskien kaavamerkintöjä "Kestävä yhdyskuntarakenne" -kartalla:</p> <p>1) Orrilan pappilan ympäristöön on jätettävä riittävä maisemapeltoalue. Museo ehdottaa, että Koiskalantien varteen nyt asumiseen (A-1) merkitty alue muutetaan osittain maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA). Alue ei myöskään sovi väliaikaiseen maanvarastointiin (-1 - merkintä).</p>	<p>Orrilan pellon alueelta on laadittu edellisellä yleiskaavakerroksella maisemaselvitys, jossa on tarkemmin tarkasteltu alueen soveltuvuutta asuinrakentamiseen. Yleiskaavan mittakaavan takia koko alue on esitetty asumiselle. Tarkemmassa suunnittelussa huomioidaan alueen maisema-arvot kulttuurimaisemaselvitys sekä tarkempi maisemaselvitys lähtökohtana.</p>	<p>Orrilan pellon alueelta on poistettu -1 indeksi.</p>

<p>2) Koiskalassa kulttuuriympäristörajauksiin kuuluva peltoalue Koiskalantien itäpuolella on merkitty asumiseen (A). Museo katsoo, että peltoalue on maisema-arvojensa vuoksi säilytettävä avoimena peltoalueena ja muutettava siksi maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA).</p>	<p>Koiskalan itäpuolinen asuinalue sijoittuu maakunnallisesti arvokkaalle rakennetun kulttuuriympäristön alueelle sekä maisema-alueelle. Rajaus on voimassa olevan yleiskaavan mukainen. Kohde säilytetään asuinalueena, jotta Mustankorventien varteen olisi saatavissa riittävä määrä asuinrakentamista kunnallisteknisten verkostojen toteuttamista varten. Alueen tarkemmassa suunnittelussa tulee huomioida kohteen arvokkaimmat kulttuuriympäristöarvot.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>3) Seestassa Seestantien ja Valtatie 4:n väliin jäävä alue on merkitty kaupan alueeksi (P). Alueella sijaitsevat Seestan kartanon historiaan liittyvät rakennukset, Seestan koulu ja Porrilanmäki, joiden säilymisen merkintä vaarantaa.</p>	<p>Seestan kaupallisten palvelujen alue (P) on voimassa olevan yleiskaavan mukainen. Rakennetun kulttuuriympäristön kohteet on huomioitu kulttuuriympäristöjen päivitysinventoinnissa ja ne on merkitty tietokantaan. Kohde on paikallisesti arvokasta rakennetun kulttuuriympäristön aluetta sekä kulttuurimaisema-alueita. Arvokohteiden säilyminen turvataan tarkemmassa suunnittelussa.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>4) Renkomäessä moottoritien varressa oleva peltoalue on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL). Museo katsoo, että alue on maisemallisesti merkittävää peltoaluetta, ja on syytä pitää avoimena, jotta näkymä Ali-Mäkelän ja Yli-Mäkelän kohteisiin säilyy.</p>	<p>Renkomäen kylän kulttuurimaisema on esitetty yleiskaavassa VL-merkinnällä maisemallisesti arvokkaan pellon sijasta. Alue on myös voimassa olevassa yleiskaavassa VL-alueita. Alue on yksityisessä omistuksessa. VL-merkinnän avulla kaupungilla on paremmat edellytykset säilyttää alueen kulttuuriarvot ja edellyttää alueen säilyminen avoimena.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

7. SUOMEN METSÄKESKUS

Kaavamerkinnot ja määräykset

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Metsälain 10 §:n mukaiset kohteet ovat pääosin erilliskartoitettuja luontokohteita tai toimenpidesuunnittelun yhteydessä Suomen metsäkeskuksen tietojärjestelmiin sekä paikannettuja että metsävarakartalle omaksi pienkuvioksi rajattuja pienialaisia arvokkaita elinympäristöjä. Näissä kohteissa olennaista on määrittää arvokkaan luontokohteen elinympäristötyyppi ja pienkuvirajaus, jolloin se voidaan metsäviranomaisen toimesta huomioon ottaa kaavassa M-alkuisilla alueilla metsiä sekä hoidettaessa että hakattaessa. Elinympäristökohteet tulisi näyttää rajapinnan kautta Suomen metsäkeskuksen avoimesta aineistosta, joka päivittyisi Suomen metsäkeskuksen tehdessä muutoksia kyseiseen aineistoon.</p> <p>Luontokohderajaukset ja merkinnät tulisi liittää oikeusvaikutuksettomina yleiskaavaan, koska aineistot päivittyvät ja tarkentuvat maastokäyntien seurauksina. Tällä hetkellä Lahden yleiskaavassa arvokkaat elinympäristöt näytetään pikseliruutuna pistemäisenä luontokohteena, joka ei vastaa tehtyä arvokkaan elinympäristön pienkuvirajauksista ja kohteen ominaispiirteitä. Ne kohteet, jotka ovat metsälain 10 §:n mukaisia kohteita Suomen metsäkeskuksen metsävaratietoaineistossa tulisi koodata yleiskaavassa MY-merkinnällä.</p>	<p>Metsälain 10 §:n mukaiset kohteet ovat pääasiassa hyvin pienialaisia ja pistemäisenä kohteena esitettyinä erottuvat kaavakartalta todellista rajausta paremmin. Pistemäisellä merkinnällä tuodaan tieto alueella olevasta arvokohteesta ja ohjataan tarkastelemaan alueen luontotietoja tarkemmin Suomen metsäkeskuksen aineistosta. Vastaavasti kohteiden ollessa pienialaisia, ei niitä pystytä kaavakartalla esittämään aluevarausmerkinnällä MY eli maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Pistemäinen kohdemerkintä myös tuo viitteen siitä, että kyseessä ei ole virallinen rajaus, vaan tarkempi aluerajaus ja kohteen tiedot ovat löydettävissä toisaalta.</p> <p>Kaavakartalla esitetyt kohteet on tuotu rajapinnan kautta Suomen metsäkeskuksen avoimesta aineistosta. Kaavakarttojen tulee vielä tänä päivänä toimia myös paperiversioina, jolloin kaavaa ei pystytä toteuttamaan rajapintojen kautta päivittyvänä sähköisenä kaavana kuten lausunnossa on esitetty. Aineistot päivitetään yleiskaavaan neljän vuoden sykleissä.</p>	<p>Metsälain mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen kaavamääräystä on täydennetty. Kaavamääräykseen on lisätty tieto sijaintitietojen tarkempien aluerajauksien ja luontoarvojen lähteestä, Suomen metsäkeskuksesta.</p>
--	--	--

<p>Yleiskaavojen MU ja VR- alueilla jotka muodostavat luontoverkoston tulisi toimia niin, että metsätaloustoimenpiteitä voidaan toteuttaa voimassa olevan metsälainsäädännön ja hyvän ja ilmastokestävän metsänhoidon suositusten mukaisesti.</p>	<p>Lausunnon ja saatujen mielipiteiden pohjalta ”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkintää ja määräystä päädyttiin muuttamaan paremmin ohjaamaan maankäytön muutospainaisia ja voimakkaassa virkistyskäytössä olevia metsäalueita. Merkittävä luontoverkosto rajattiin käsittämään vain taajama-alueita ja sen välittömässä läheisyydessä olevat metsäalueet. Lisäksi merkittävän luontoverkoston alueelle jätettiin myös Lapakiston luonnonsuojelualueen ympärillä olevat laajat metsäalueet alueen noustessa merkittävänä ekosysteemipalveluja tuottavana alueena esiin sekä tuotanto, ylläpito ja säätely, että kulttuuristen ekosysteemipalvelujen osalta. Merkittävän luontoverkoston alueella on suurin osa tunnistetuista luonnon arvokohteista ja alueiden ollessa lähellä taajamaa, niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lahden kyläalueilla olevat talousmetsäkäytössä olevat metsäalueet rajattiin merkittävän luontoverkoston ulkopuolelle.</p> <p>Merkittävän luontoverkoston kaavamääräystä muutettiin siten, että kaavamääräys tunnistaa paremmin alueella olevien metsäalueiden virkistystarpeet ja metsätaloustoiminnan.</p>	<p>Merkittävä luontoverkosto -kaavamerkintä on rajattu suppeammalle alueelle kaavaehdotukseen. Lisäksi ko. kaavamääräys on muutettu tunnistamaan paremmin verkoston alueella olevat virkistys- ja metsätalousalueet.</p>
<p>Lahden suunta työnä tehty luontotyyppikartoitustieto ei noudata lainsäädällisiä elinympäristötyyppejä, sillä mm. virtavesien luontotyypit, lähteet, lähteiköt, rakentamattomat metsälammet, norot ja purot varret varjoisine reunametsineen sisältyvät Metsälain 10 §:n mukaisiin arvokkaisiin elinympäristöihin.</p>	<p>Luontotyyppikartoitustieto ei noudata Metsälain lainsäädännöllisiä elinympäristötyyppejä, sillä kyseessä on luontotyyppiselvitys, jossa luontotyypit on kartoitettu käyttäen Luontotyyppien punaisen kirjan (Kontula & Raunio 2018) mukaisia luontotyyppiejä. Metsälain 10 §:n perusteella rajatut erityisen tärkeät elinympäristöt ovat lainsäädännöllisiä rajauksia. Lainsäädännölliset rajaukset tulkitaan poiketen varsinaisista luontotyypeistä, joten ne eivät vastaa tässä työssä käytettyjä luontotyyppien kuvauksia.</p> <p>Työssä on kuitenkin tehty merkintöjä sellaisten luontotyyppirajauksen attribuuttitietoihin, jotka sijoittuvat virallisesti rajatuille ML 10§:n kohteille, tai vastaavat jotakin Metsälain 10§:n mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä. ML 10 §:n kohteiden varsinaisen rajaaminen on viime kädessä Metsäkeskuksen virallinen rajaus. Luontotyyppiselvityksessä kuitenkin suositellaan, että uusina todetut Metsälain 10§:n mukaiset luontotyypit tulee huomioida ja suojata kaavassa maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitetuilla alueilla.</p> <p>Lisäksi työssä on noudatettu Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaan (Mäkelä & Salo 2021) ohjeistusta, jonka mukaan ”Metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä ei ole otettu mukaan erityisesti huomioitaviin luonnonarvoihin, vaan tarkoitus on, että nämä ympäristöt tulevat huomioituiksi uhanalaisina, luontodirektiivin, vesilain tai luonnonsuojelulain erityisesti huomioitavina tai muina huomioitavina luontotyyppinä tai niiden osina”,</p>	<p>Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä alueita on karsittu kaavakartalta kohteiden päällekkäisyyden vuoksi. ELY-keskuksen lausunnon pohjalta päällekkäisten luontotietojen kohdalla on kaavakartalla esitetty ensisijaisesti luonnonsuojelualueet, suojellut luontotyypit ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet.</p>

<p>MU-alueille on merkitty polkuverkostoja “pallukkaosoitusroutein”, jotka ovat osittain myös yksityisteillä. Näiden kohteiden osalta esitämme myös yksityisteillä. Näiden kohteiden osalta esitämme, että Lahden kaupunki olisi yhteydessä alueella toimivaan perustettuun tiekuntaan, jonka vastuulla on turvallinen tiellä liikennöinti, tien kunnossapito ja tien käytön oikeudet mikäli käyttö on jokaisen oikeutta laajempaa ja ohjattua. Yksityistiet ovat rakennettu metsätalouden harjoittamista varten ja ilman tiekuntien osallistamista ohjattua toiminta ei tieosuudelle voi toteuttaa.</p>	<p>Ulkoilureitistön tavoitteellinen pääväylä -merkintöihin ei ole tehty muutoksia voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) nähden.</p> <p>Kaavamerkintä osoittaa reitistön tavoitteellisen yhteyden. Reitistön tarkempi sijainti päätetään yksityiskohtaisemmalla suunnitelmalla ja toteutetaan reittitoimituksella. Tässä vaiheessa ollaan yhteydessä alueen tiekuntaan.</p>	<p>Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Lahden yleiskaavan karttaesitykset ovat yksityiskohtaiset, mutta lopulliset kaavamääräykset on tietojärjestelmästä vaikeasti katsottavissa ja monitulkintaisia (luontoverkoston alueella). Kaavamerkintöjen ja -määräysten esitystapa ei ole selkeä ja niiden oikeusvaikutukset jäävät niin viranomaisille, metsäalan toimijoille kuin maanomistajille epäselviksi. Määräykset tulisi jaotella niiden oikeusvaikutuksen mukaan suunnittelu-, rakentamis-, ja suojelumääräyksiin. Kaavamerkintöjen selityksistä ei selviä, mistä määräyksestä on kyse. Lisäksi on tärkeää, että kaavamerkintöjen ja -määräysten oikeusvaikutukset kaavan osallisille, kuten viranomaisille ja maanomistajille avataan kaavaselostuksessa.</p>	<p>Kaavamääräyksiä luottavuutta ja niiden oikeusvaikutuksia on pyritty selkeyttämään kaavakartoilla ja kaavaselostuksessa.</p>	<p>Kaavamääräykset yksilöitiin ehdotukseen kaavakarttojen sisältöjen mukaan ja lisäksi strategiset määräykset nostettiin listauksen alkuun yleismääräyksiä ja toteutus- ja suunnitteluohjeiden jälkeen.</p> <p>Ehdotusvaiheeseen on lisätty kaavakarttoihin uusi pohjakartta, jossa näkyy rakennukset ja korkeuskäyrät.</p> <p>Kaavaselostuksessa on avattu kaavamääräyksiä oikeusvaikutuksia.</p>

8. VR-YHTYMÄ

Lahden yleiskaava 2035

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Yleiskaavassa on asetettu tavoitteeksi raideliikenteen ja asemanseutujen kehittäminen. Myös liityntäpysäköintiä ja matkaketjujen toimivuutta parannetaan. VR toteaa, että edellä mainitut toimenpiteet edistävät päästöttömän liikenteen kehittämistä.

VASTINE

Merkitään lausunto tiedoksi.

TOIMENPITEET

Tältä osin lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelma 2021-2025

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Joukkoliikenne muodostaa kestävän, turvallisen ja tehokkaan kaupunkiliikenteen perustan. Multimodaaliset matkaketjut luovat uusia vaivattomia tapoja liikkua ja houkuttelevat lisää käyttäjiä ympäristöystävällisen joukkoliikenteen pariin. Joukkoliikenteellä on myös sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja taloudellista kasvua edistävä rooli. VR esittää, että Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmassa painotettaisiin liikennepalvelunäkökulmaa, matkaketjuajattelua ja kestäviä joukkoliikennemuotoja.

Joukkoliikenne edistää kestävää kehitystä

Suomi tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. VR:n näkemyksen mukaan maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen liittyvissä toimenpiteissä lähtökohtana tulee olla joukkoliikenteen ja sitä kautta kestävän kehityksen edistäminen juna-, raitiotie- ja sähköbussiliikenteen kulkumuoto-osuutta lisäämällä.

Maankäytön suunnittelulla vaikutetaan kulkumuotojakaumaan

Kaupunkiseuduilla liikenteen päästöjen syntymiseen vaikuttavat merkittävästi maankäyttö ja kaupunkirakenteen ratkaisut, sekä joukkoliikenteen kattavuus ja palvelutarjonta. Lahden seudun MAL-sopimuksessa ja sitoutunut kasvattamaan kestävien kulkumuotojen osuutta.

VASTINE

Lahdessa tavoitteena on kasvattaa kestävien kulkutapojen osuutta matkoista merkittävästi nykyisestä ja tavoitteeseen pyritään esimerkiksi kestävän kaupunkiliikunnan toimenpiteillä ja yleiskaavan avulla.

Kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmassa käsitellään laaja-alaisesti arjen liikkumista ja liikkumisen mahdollisuuksia. Toimenpiteissä painottuvat keinot, joihin kaupunki voi keskeisesti vaikuttaa. Joukkoliikenteen kehittämisessä on tavoitteena yhdistää entistä paremmin linja-auto- ja junaliikenne toisiinsa esimerkiksi lippuyhteistyön avulla.

Myös laadukkaan liityntäpysäköinnin toteuttaminen on keskeinen osa tätä matkaketjuajattelua ja kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmassa on tunnistettu useita liityntäpysäköinnin kehittämisen toimenpiteitä.

Yleiskaavassa asumista ja työpaikkoja ohjataan liikkumisen kannalta kestäville alueille ja kaavakartalla osoitetaan rautatieasemat ja rautatiet. Rautateiden osalta yleiskaavatasolla ei oteta kantaa linjaraiteiden yksityiskohtaiseen toteutukseen tai liikennöintiin, vaan ne tarkentuvat seuraavissa suunnitteluvaiheissa. Samoin asemien parannustoimet ratkeavat tarkemmassa suunnittelussa. Kaavamääräyksellä ohjataan edistämään saavutettavuutta eri kulkutavoilla sekä liityntäpysäköintiä.

TOIMENPITEET

Lausunto ei aiheuta muutoksia kestävän kaupunkiliikunnan ohjelmaan tai kaavaehdotukseen.

Matkaketjut edistävät joukkoliikenteen kilpailukykyä

Matkaketjujen avulla voidaan vaivattomasti ja kuluttajalähtöisesti yhdistellä eri liikkumismuotoja ja tarjota kaupunkiympäristössä kestäviä liikkumisratkaisuja. Matkaketjut edistävät joukkoliikenteen kilpailukykyä sekä alueellista saavutettavuutta. Joukkoliikenteen matkaketjujen houkuttelevuuteen vaikuttavat matkaketjujen saumattomuus, sujuvuus ja kokonaismatkaajat.

Liityntäpysäköintiä kehittämällä ohjataan väestöä joukkoliikenteen käyttäjiksi

VR pitää tarpeellisena suunnitelmaan kirjattua Lahden matkakeskuksen liityntäpysäköinnin kehittämistä. Lahden matkakeskus on seudun keskeinen liikenteen solmupiste ja yhdistää kaupunkiliikenteen raideliikenneverkostoon ja edelleen pääkaupunkiseudulle ja Riihimäelle. Matkakeskus palvelee myös alueellista saavutettavuutta. Asiakaskunta muodostuu sekä työmatkalaisista, että vapaa-ajan matkustajista. Asemanseutujen ja matkakeskusten tulee olla käyttäjilleen turvallisia, esteettömiä ja viihtyisiä. Liikenteen solmupisteiden osalta tulee huolehtia liityntäpysäköinnin riittävästä kapasiteetista sekä henkilöautoille että polkupyörille.

Sähköbussiliikenne on tehokas keino vaikuttaa liikenteen päästöihin

Sähköistyminen on nostettu merkittävään rooliin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi Lahdessa. Tavoitteena on siirtyä julkisessa liikenteessä kestäviin käyttövoimiin.

9. VÄYLÄVIRASTO

Rautatiet

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Yleiskaavaluonnoksessa on osoitettu Kujalan alueelle uusi seisake merkinnällä "Uusi rautatieasema". Väylävirasto ei näe estettä sille, että yleiskaavassa varaudutaan uuden seisakkeen toteuttamiseen Kujalaan. Seisakkeeseen jatkosuunnittelun yhteydessä on tarpeen laatia tarkempia selvityksiä seisakkeen toteutettavuudesta ja aluevarauksista. Jatkossa on tarpeen selvittää uuden seisakkeen toteutettavuutta niin ratateknisestä, liikenteellisestä kuin myös maankäytöllisestä näkökulmasta sekä määrittää seisakkeen vähimmäisvaatimukset (mm. laituripituudet).

VASTINE

Merkitään lausunto tiedoksi.

TOIMENPITEET

Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

Vesiväylät

TIIVISTELMÄ LAUSUNNOSTA

Yleiskaavan suunnittelualueella sijaitsee Väyläviraston ylläpitämät Lahti- Vääksy väylä (VL3 hyötyliikenteen matalaväylä) ja Messilän väylä (VL5 paikallisveneväylä). Lahti-Vääksy väylä on merkitty kaavakartalle Laivaväylä -merkinnällä, sen sijaan Messilän väylä on merkitsemättä. Enonsaaren itäkärjessä sijaitsee Lahti-Vääksy väylän merkinnässä käytettävä kummeli. Väylävirastolla ei ole vesiväyliä osalta huomautettavaa yleiskaavaluonnokseen.

VASTINE

Vesiväyliä osalta yleiskaavakartalla on esitetty tärkeimmät väylät ja samaa periaatetta on sovellettu tieverkon osalta. Messilän väylä on merkitykseltään vähäisempi paikallisveneväylä (luokka VL 5), eikä sitä esitetä yleiskaavakartalla.

TOIMENPITEET

Lausunto ei aiheuta muutoksia kaavaehdotuksen kartalle. Asiaa on täsmennetty kaavaselostukseen.

YHDISTYKSET TMS. MIELIPITEET

1. SALPAKIERTO OY JA SALPAMAA OY

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Kiertotalouden nostamisen yhdeksi keskeisimmäksi työn teemoista positiivinen asia. Esillä olevassa luonnoksessa parannetaan ja mahdollistetaan:</p> <ul style="list-style-type: none">- esirakentaa uusia alueita teollisuus- ja asuinalueita- hyödyntää paikallisesti aluerakentamisessa kaivettavien maiden hyötykäyttöä, mahdollistamalla niiden välivarastoinnin, jalostamisen ja hyötykäytön aluerakentamisen yhteydessä. <p>Kiertotalous teeman esitetyt toimenpiteet edistävät massojen resurssitehokkuutta ja rakentamistoiminnan päästöjä:</p> <ul style="list-style-type: none">- vähentävät soran- ja kallionlouhinta-alueiden tarvetta ja määrää Lahden alueella pitkällä ajanjaksolla- vähentävät maa- ja kiviainesten kuljetuksia <p>Kokonaisuudessaan toimenpiteillä on ympäristöön ja ilmastoon positiivinen vaikutus pitkällä aikavälillä. Kaavatyö kokonaisuudessa selkeyttää ja edistää Lahden tavoitteita luonnoksessa esitetyissä teemoissa, etenkin liikkumisen ja kiertotalouden osalta.</p>	<p>Merkitään lausunto tiedoksi.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
--	-------------------------------------	---

2. METSÄNHOITOYHDISTYS PÄIJÄT-HÄME RY

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Kaavaluonnos on pääosin hyvin laadittu ja sen laatimisessa on hyödynnetty hyvin edellistä kaavaa laadittaessa tehtyä työtä.</p>		
<p>Kaavaluonnokseen on otettu suoraan Metsäkeskuksen tuottamasta aineistosta metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt. Yleiskaava ei kuitenkaan ole metsälain soveltamisen työkalu eikä kaupungin tehtävänä ole valvoa metsälain noudattamista. Tämä aineisto ei ole kattava ja se sisältää virheitä. Tätä aineistoa ei saa käyttää oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Näiden kohteiden valvonta tapahtuu metsälain valvontana.</p> <p>Jos aineistoa kuitenkin halutaan tuoda mukaan oikeusvaikutteiseen kaavaan, tulee ne tarkistaa maastossa, että kohteet ovat oikeasti metsälain tarkoittamia kohteita. Lisäksi ne tulee kaavassa esittää siten, että niiden sijainti ja kohteen laatu tulee selvästi ilmi. Nyt aineistossa olevat kartat eivät riitä kohteiden maastosta löytämiseen.</p> <p>Lisäksi kaupungin tulee pystyä antamaan ohjeet kaavan noudattamisesta kuten muistakin kaavaan liittyvistä asioista. Vaihtoehtona metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt voidaan esittää oikeusvaikuttamattomina merkintöinä ja viitata metsälakiin, joka määrittelee näiden kohteiden suojelun ja käytön.</p>	<p>Suomen metsäkeskuksen tuottaman metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt aineiston avulla yleiskaavaan saadaan tuotua luontotietoa myös taajamasta kauempana oleville maa- ja metsätalousalueille. Näille alueille ei kohdistu merkittävää maankäytön muutospainetta, eikä alueita ole tämän vuoksi sisällytetty yleiskaavan luontotyyppiselvitykseen.</p> <p>Metsälain 10 §:n mukaiset kohteet ovat pääasiassa hyvin pienialaisia ja pistemäisenä kohteena esitettyinä erottuvat kaavakartalta todellista rajausta paremmin. Pistemäisellä merkinnällä tuodaan tietoa alueella olevasta arvokohteesta ja ohjataan tarkastelemaan alueen luontotietoja tarkemmin Suomen metsäkeskuksen aineistosta. Pistemäinen kohdemerkintä myös tuo viitteen siitä, että kyseessä ei ole virallinen rajausta, vaan tarkempi aluerajaus ja kohteen tiedot ovat löydettävissä toisaalta.</p>	<p>Metsälain mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen kaavamääräystä on täydennetty. Kaavamääräykseen on lisätty tieto sijaintitietojen tarkempien aluerajauksen ja luontoarvojen lähteestä, Suomen metsäkeskuksesta.</p> <p>Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä alueita on karsittu kaavakartalta kohteiden päällekkäisyyden vuoksi.</p> <p>ELY-keskuksen lausunnon pohjalta päällekkäisten luontotietojen kohdalla on kaavakartalla esitetty ensisijaisesti luonnonsuojelualueet, suojellut luontotyytit ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet.</p>

<p>Kaavamerkintä MERKITTÄVÄ LUONTOVERKOSTO kattaa suuren osan kaikista talousmetsistä. Merkinnän tarkoituksena on ilmeisesti toimia ns. strategisena merkintänä rakentamisen, tiestön yms. suunnittelussa? Nyt se kuitenkin on oikeusvaikutteisella kartalla. Tämän rasterin alla olevat maat ovat tällä hetkellä pääosin yksityisomistuksessa ja niiden pääasiallinen käyttötarkoitus on maa- ja metsätalouden harjoittaminen. Kaavamerkinnän tekstissä ei kuitenkaan mainita mitään tästä, vaan merkinnässä mainitaan vain erilaisista luontoarvoista. Merkintä täytyy muuttaa niin, että siinä turvataan yksityisomistusta ja metsätalouden harjoittamista. Luontoarvojen kehittäminen näillä alueilla tulee perustua vapaaehtoisuuteen ja tarvittaessa täyteen taloudelliseen korvaukseen omistajalle.</p>	<p>Lausunnon ja saatujen mielipiteiden pohjalta ”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkintää ja määräystä päädyttiin muuttamaan paremmin ohjaamaan maankäytön muutospainaisia ja voimakkaassa virkistyskäytössä olevia metsäalueita. Merkittävä luontoverkosto rajattiin käsittämään vain taajama-alueita ja sen välittömässä läheisyydessä olevat metsäalueet. Lisäksi merkittävän luontoverkoston alueelle jätettiin myös Lapakiston luonnonsuojelualueen ympärillä olevat laajat metsäalueet alueen noustessa merkittävänä ekosysteemipalveluja tuottavana alueena esiin sekä tuotanto, ylläpito ja säätely, että kulttuuristen ekosysteemipalvelujen osalta. Merkittävän luontoverkoston alueella on suurin osa tunnistetuista luonnon arvokohteista ja alueiden ollessa lähellä taajamaa, niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lahden kyläalueilla olevat talousmetsäkäytössä olevat metsäalueet rajattiin merkittävän luontoverkoston ulkopuolelle. Merkittävän luontoverkoston kaavamääräystä muutettiin siten, että kaavamääräys tunnistaa paremmin alueella olevien metsäalueiden virkistystarpeet ja metsätaloustoiminnan.</p>	<p>Merkittävä luontoverkosto -kaavamerkintä on rajattu suppeammalle alueelle kaavaehdotukseen. Lisäksi ko. kaavamääräys on muutettu tunnistamaan paremmin verkoston alueella olevat virkistys- ja metsätalousalueet.</p>
<p>A ja AT alueiden rajaukset tulee tehdä huolella ja tarkasti vain tarvittaville alueille, koska kyseisellä merkinnällä alue siirtyy pois metsälain alaisuudesta. Tämä mahdollistaa metsän hävittämisen ja toisaalta vie maanomistajalta mahdollisuudet metsätalouden tukiin.</p>	<p>Asuinalueet (A) ovat jo voimassa olevassa oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa. Aluerajaukset ovat yleispiirteisiä ja niitä on jo tarkistettu voimassa olevaan yleiskaavaan muun muassa yhdyskuntarakenteellisen sijaintinsa ja maaston muotojen vuoksi. Luonnoksessa alueita on supistettu vielä joiltain osin muun muassa luontoarvojen ja hankalan maaston vuoksi. Noin puolet aluevarausalueesta tulee jäämään asemakaavoituksessa viheralueeksi.</p> <p>Yleiskaavaluonnoksen kyläalueiden (AT) aluevaraukset pohjautuvat myös pääosin voimassa olevaan oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan. Yleiskaavaluonnokseen kyläaluerajauksia tarkastettiin Luhtaanmaalla Kumiantien varrella sekä Oksjärven pohjoispuolella vastaamaan paremmin olemassa olevaa kylärakennetta ja Mäkeläntien ja Nostavantien varressa kyläalueiden rajauksia pienennettiin poistamalla kyläalue liikenteen melualueelta. Lisäksi kyläalueisiin on tehty tarkennuksia maisema-arvojen ja muun maankäytön vuoksi Haravakylässä, Vehkosillassa ja Kujalassa.</p> <p>Ehdotukseen kyläalueiden rajauksiin ei tehty muutoksia Toivonojan kyläaluetta lukuun ottamatta. Laajemmin kyläalueiden rajauksien määrittelyä voidaan tarkastella tulevilla Lahden suunta -työn kierroksilla.</p>	<p>Asuinalueiden rajoja on tarkistettu muutamissa kohdin, mutta muuten pitäydytään voimassa olevan yleiskaavan rajoissa. Toivonojan kyläalueen (AT) rajausta on korjattu.</p>

3. NIKKILÄN ASUKAS- JA OMAKOTIYHDISTYS

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmassa kehoitetaan vähentämään yksityisautoilua, siirtymällä joukkoliikenteen käyttöön. Tämä on mahdotonta Nikkilässä viikonloppuisin ja iltaisin kun ei kulje lainkaan busseja. Metsä-Pekkalantietä ja muualta alueen itäosasta on lähimmälle pysäkillle, josta kulkevat Nikkilän ohi ajavat bussit, matkaa n. kaksi kilometriä. Tästä syystä kauppamatkat ja konserttimatkat yms. eivät onnistu julkisilla kulkuneuvoilla. Sähköpotkulaudat tai polkupyörät eivät korvaa bussi vuoroja iäkkäämmän väestön kannalta.</p> <p>Asia korjaantuisi, jos arkisin joku alkuillasta Renkomäestä päin tuleva bussivuoro kiertäisi Nikkilän kautta ja myöhäisempi vuoro vastaavasti kaupungista päin tullessa. Viikonloppuisin pitäisi lisäksi aamulla kulkea muutama vuoro kaupunkiin päin ja iltapäivällä Nikkilään päin.</p>	<p>Yksittäisten linja-autovuorojen reittejä tai aikatauluja ei käsitellä yleiskaavakartoilla tai kestävän kaupunkiliikenteen ohjelmassa. Välitämme reittiä koskevan palautteen joukkoliikenteestä vastaavalle Lahden seudun liikenteelle. Nikkilän alueen joukkoliikenteen kehittämisen tarve on tunnistettu kestävän liikunnan vyöhykkeiden määrittelyssä.</p>	<p>Mielipide tulee huomioiduksi kaavaehdotuksessa kestävän liikunnan vyöhykkeiden luokittelussa Nikkilän alueella.</p>

4. SALPAUSSELÄN LUONNONYSTÄVÄT

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ	VASTINE	TOIMENPITEET
<p>Lahden suunta -työn luonnos, yleiskaava 2025 sisältää hyvin kestävän kehityksen tavoitteita mukaan lukien suojelualueiden määrän lisäämisen. Positiivista on myös, että arvokkaita virkistysmetsiä on merkitty virkistysalueiksi, vaikka ne oli esitetty aiemmin elinkeinoelämän kohteiksi.</p>	<p>Metsien merkitys erilaisten ekosysteemipalveluiden tuottajana on tunnistettu ja näkökulmaa on haluttu tuoda paremmin esiin myös yleiskaavatasolla. Ekosysteemipalveluiden kannalta merkittävät alueet on esitetty yleiskaavakartalle 3: Viherrakenne.</p> <p>Lahden tärkeimmät ekosysteemipalvelut selvityksessä on tarkasteltu Lahden hiilinieluja. Hiilensidonnasta kannalta taajamien ulkopuoliset metsäalueet ovat merkittäviä niiden taajamametsiä suuremman pinta-alan vuoksi. Sääntely- ja ylläpitopalveluiden osalta erityisesti hiilivarastoina ja nieluina korostuvat Pesäkallion ja Ruuhijärven alue, sekä Lapakiston luonnonsuojelualueita ympäröivät laajat metsäalueet. Kulttuuristen ekosysteemipalveluiden osalta erityisesti virkistysalueina korostuvat Lahden urheilukeskus ja Salpausselän maastot, Pesäkallio – Viuha – Ahtialan alueet, Koiskalan kartanon alue sekä Nastolan taajaman pohjoispuoliset metsäalueet.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

<p>Ala-Okeroisissa Helsingintien länsipuolella Lintulantien varressa oleva vanha metsä on suojelunarvoinen.</p>	<p>Lintulantien varressa oleva Rälssinkallion vanha metsä on yleiskaavaluonnoksessa esitetty ulkoilu- ja retkeilyalueena (VR). Lahden kaupunki on laatinut vuonna 2023 Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelman vuosille 2023-2030. Rälssinkallion metsä on ohjelmassa tunnistettu arvoiltaan suojeltavaksi soveltuvaksi alueeksi. Rälssinkallion metsä on vanhaa metsää ja luontotyyppiltään lehtoa. Alue on esitetty luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettavaksi säilyttäen uhanalaiset luontotypit, vanhan metsän piirteet ja lehtokasvillisuus. Suojelun tarkoitus on myös turvata alueella elävä eliölajisto.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Villälhteellä Heinämaantien itäpuolella arvokas metsäalue on merkitty VR-alueeksi. Osan siitä voisi myös suojella LS merkinnällä.</p>	<p>Villälhteellä Heinämaantien itäpuolella oleva Hevossuonmäki on vastaavasti yleiskaavaluonnoksessa esitetty ulkoilu- ja retkeilyalueena (VR). Hevossuonmäki on myös yksi luonnonsuojeluohjelman rauhoitettavaksi esitetyistä kohteista. Alueella esiintyy vanhaa metsää, rämettä, korpea ja kallioalueita. Rauhoituksen tarkoituksena on uhanalaisten luontotyyppien turvaaminen ja vanhan, linnustoltaan arvokkaan metsäalueen suojelu.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Kymijärven rantavyöhykkeellä Karistosta etnisen Nastolan rajalle asti arvokas metsävyöhyke VT12 asti on myös merkitty VR-alueeksi. Osa siitä on suojelun arvoista, tulee sekin selvittää paremmin.</p>	<p>Kariston rantavyöhyke on sisällynyt yleiskaavaluonnoksen yhteydessä laadittuun luontotyyppikartoitukseen. Alueelta on tunnistettu arvokkaita luontotyyppejä Kaijankallion alueelta ja alue on kaavaluonnoksessa esitetty luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaana alueena. Lisäksi entisellä kunnanrajalla sijaitseva Vappulan vanhan metsän alue on tunnistettu rauhoitettavaksi alueeksi Lahden luonnonsuojeluohjelmassa. Rauhoituksen tarkoituksena on uhanalaisten luontotyyppien turvaaminen, metsälehmuslehdon suojelu ja vanhan metsän suojelu.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Rälssin maankaatopaikan aluetta ei tule laajentaa yleiskaavassa esitetystä.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksessa ei ole esitetty Rälssin maankaatopaikan alueen laajentamista voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Nykyistä asutusta lähellä olevia virkistysalueita ja metsiä tulee suojella niin asukkaiden virkistysalueina kuin hiilensidontatekevinä kasvullisina alueina.</p>	<p>Lahden luonnonsuojeluohjelmaa ei ole vielä poliittisesti käsitelty. Lisäksi jokainen yksittäinen suojelualue ja sen rauhoituspäätöksen hakeminen vaatii erikseen valtuuston päätöksen.</p> <p>Luonnonsuojelualueet voidaan osoittaa yleiskaavassa luonnonsuojelualueita (SL) vasta rauhoituspäätöksen jälkeen. Ennakoidusti kaavassa osoittaminen aiheuttaa haittaa rauhoituspäätöksen hakemiselle ja korjauksien maksamiselle menetetyistä metsätaloustuloista. Rälssinkallion metsä, Hevossuonmäki ja Vappulan metsä tullaan päivittämään yleiskaavaan luonnonsuojelualueeksi rauhoituspäätöksen jälkeen ko. ajankohtana käynnissä olevan Lahden suunta -työn yhteydessä.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

<p>Okeroisten vanhaa kulttuurihistoriallisesti arvokasta viljelyaluetta tulisi jättää tuleville sukupolville. Okeroisten avointa maisemaa ei saa tärvellä.</p>	<p>Okeroisten maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema on esitetty yleiskaavan kulttuuriympäristö-kartalla. Yleiskaavan yhteydessä on tehty selvitys paikallisesti arvokkaista kulttuurimaisemista. Selvityksessä on huomioitu myös Okeroisten kulttuurimaisema. Paikallisesti arvokas maisema-alue ulottuu Lahden eteläiseen kehätiehen asti ja on siltä osaltaan laajempi kuin maakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen raja. Yleiskaavan maisemallisesti arvokkaat peltoalueet ovat voimassa olevan yleiskaavan mukaisia. Yleiskaavassa ei ole tehty suuria muutoksia Okeroisten kulttuurimaiseman kaavamääräyksiin verrattuna voimassa olevaan yleiskaavaan. Nostavantien varren elinkeinoelämän aluetta on laajennettu ja vastaavasti kyläaluetta supistettu. Elinkeinoelämän alue sijoittuu kohtaan, jossa maisemalliset vaikutukset ovat vähäisiä. Ala-Okeroistentien varren kyläalue on muutettu asuinalueeksi. Kohde liittyy kaupunkirakenteellisesti Kasakkamäen alueeseen eikä sillä ole merkittäviä maisemavaikutuksia Okeroisten kyläalueeseen.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
--	--	---

5. PÄIJÄT-HÄMEEN YRITTÄJÄT

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Lahden seudun elinkeinoelämän ja pk-yrittäjyyden edellytysten kannalta yleiskaavan ja kaupunkiliikkumisen kehittämisessä keskeistä on liiketoiminnan kehittämistä tukeva ennakoitavuus ja joustavuus. Sujuva ja ajoissa tulevia tarpeita ennakoiva kaavoitus, yritysten logistiikkatarpeita huomioiva liikenneverkon korjausvelasta huolehtiminen sekä työvoiman liikkuvuutta edistävä julkinen liikenne ovat tärkeitä tavoitteita Lahden suunta -työlle. Nämä myös kokonaisuudessaan tekevät Lahden kaupunkiseudusta sijoittumaan houkuttelevan kohteen sekä yrityksille että työvoimalle. Päijät-Hämeen Yrittäjät pitää Lahden suunta -työn päätavoitteita oikean suuntaisina ja toivoo, että prosessissa jatkossakin matalalla kynnyksellä kuullaan pk-yritysten näkökulmaa ja tarpeita suunniteltuihin muutoksiin.

VASTINE

Päijät-Hämeen Yrittäjät ovat mielipiteessään kuvanneet teemoja, jotka ovat seudun elinkeinoelämän ja pk-yrittäjyyden edellytysten kannalta keskeisiä ja pitävät Lahden suunta -työn päätavoitteita seudun houkuttelevuuden näkökulmasta oikean suuntaisina. Lisäksi Päijät-Hämeen Yrittäjät pitävät jatkossakin tärkeänä mahdollisuutta osallistua prosessiin ja saada pk-yritysten näkökulmaa kuulluksi muutoksia suunniteltaessa.

Hienoa, että Lahden suunta -työssä on onnistuttu päätavoitteiden asettamisessa myös elinkeinoelämän ja pk-yrittäjyyden näkökulmasta. Yhteinen keskustelu on keskeinen osa Lahden suunta -työtä ja prosessi tulee jatkossakin säilymään vuorovaikutteisena ja asukkaita ja toimijoita kuuntelevana. Mielipide on merkitty tiedoksi.

TOIMENPITEET

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

6. MTK Häme ry ja MTK Metsänomistajat

Metsälakikohteet

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Ensisijaisesti pidämme tarpeettomana osoittaa metsälakikohteita pistemäisinä merkintöinä oikeusvaikutteisella kaavakartalla. Kaavakartalle merkitty tieto on peräisin päivittyvästä ja osittain tarkastamattomasta aineistosta, jota kerää ja ylläpitää Suomen Metsäkeskus. Metsälaki koskee metsätalouden toimenpiteitä ja väistyy muiden lakia, kuten maankäyttö- ja rakentamislain edessä. Siksi metsälakikohteiden merkitseminen harvemmin päivittyvään yleiskaavaan lisää päällekkäistä ja osittain ristiriitaista säätelyä.

Mikäli metsälakikohteet merkitään varsinaiseen karttaan eikä liitekarttaan, määräyksestä tulisi selvästi käydä ilmi, että tieto on suoraan Suomen metsäkeskuksen ylläpitämästä aineistosta ja neuvova taho merkintään liittyen on Metsäkeskus.

VASTINE

Suomen metsäkeskuksen tuottaman metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt aineiston avulla yleiskaavaan saadaan tuotua luontotietoa myös taajamasta kauempana oleville maa- ja metsätalousalueille. Näille alueille ei kohdistu merkittävää maankäytön muospainetta, eikä alueita ole tämän vuoksi sisällytetty yleiskaavan luontotyyppiselvitykseen.

Metsälain 10 §:n mukaiset kohteet ovat pääasiassa hyvin pienialaisia ja pistemäisenä kohteena esitettyinä erottuvat kaavakartalta todellista rajausta paremmin. Pistemäisellä merkinnällä tuodaan tieto alueella olevasta arvokohteesta ja ohjataan tarkastelemaan alueen luontotietoja tarkemmin Suomen metsäkeskuksen aineistosta. Pistemäinen kohdemerkintä myös tuo viitteen siitä, että kyseessä ei ole virallinen rajausta, vaan tarkempi aluerajaus ja kohteen tiedot ovat löydettävissä toisaalta.

TOIMENPITEET

Metsälain mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen kaavamääräystä on täydennetty. Kaavamääräykseen on lisätty tieto sijaintitietojen tarkempien aluerajauksen ja luontoarvojen lähteestä, Suomen metsäkeskuksesta.

Metsälain mukaisia erityisen tärkeitä alueita on karsittu kaavakartalta kohteiden päällekkäisyyden vuoksi.

ELY-keskuksen lausunnon pohjalta päällekkäisten luontotietojen kohdalla on kaavakartalla esitetty ensisijaisesti luonnonsuojelualueet, suojellut luontotyytit ja luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet.

**Merkittävä luontoverkosto
TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ**

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Kaavan luonnonympäristö -teemakartan yhteydessä on syytä muistaa, että suurin osa alueesta on yksityisten maanomistajien omistuksessa ja kaupungin mahdollisuudet päättää näiden alueiden käytöstä poikkeavat kaupungin omien maiden käytöstä ja sen suunnittelusta.</p> <p>”Merkittävä luontoverkosto” on uusi kaavamerkintä ja kattaa huomattavan alueen Lahden pinta-alasta. Suuri osa yksityismaista verkoston alueella on metsätalousmaata, siis metsäisiä alueita, joiden pääkäyttömuoto on metsätalous. Tämä huomioon ottaen kaavamääräys on ristiriidassa maankäyttömuodon kanssa.</p> <p>Mikäli luontoverkosto-merkintää käytetään näin laajasti myös yksityismaiden osalta, tulisi kaavamääräystä muokata. Kaavan yleismääräys ottaa jo laajasti kantaa mm. ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen sekä luontokadon pysäyttämisen osalta. Yleiskaavatasolla merkittävintä lienee, ettei luontoverkoston alueelle osoiteta sellaista rakentamista tai toimintaa, joka katkaisee yhteydet alueiden välillä pysyvästi. Kaupunki voi omistamallaan mailla asettaa suojelu- ja ennallistamistavoitteita, mutta yksityismaille näin muotoiltu määräys aiheuttaa eriarvoisuutta ja epäselviä tulkintoja.</p>	<p>Lausunnon ja saatujen mielipiteiden pohjalta ”Merkittävä luontoverkosto” -kaavamerkintää ja määräystä päädyttiin muuttamaan paremmin ohjaamaan maankäytön muutospaineisia ja voimakkaassa virkistyskäytössä olevia metsäalueita.</p> <p>Merkittävä luontoverkosto rajattiin käsittämään vain taajama-alueita ja sen välittömässä läheisyydessä olevat metsäalueet. Lisäksi merkittävän luontoverkoston alueelle jätettiin myös Lapakiston luonnonsuojelun alueen ympärillä olevat laajat metsäalueet alueen noustessa merkittävänä ekosysteemipalveluja tuottavana alueena esiin sekä tuotanto, ylläpito ja säätely, että kulttuuristen ekosysteemipalvelujen osalta. Merkittävän luontoverkoston alueella on suurin osa tunnistetuista luonnon arvokohteista ja alueiden ollessa lähellä taajamaa, niiden säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Lahden kyläalueilla olevat talousmetsäkäytössä olevat metsäalueet rajattiin merkittävän luontoverkoston ulkopuolelle.</p> <p>Merkittävän luontoverkoston kaavamääräystä muutettiin siten, että kaavamääräys tunnistaa paremmin alueella olevien metsäalueiden virkistystarpeet ja metsätaloustoiminnan.</p>	<p>Merkittävä luontoverkosto -kaavamerkintä on rajattu suppeammalle alueelle kaavaehdotukseen. Lisäksi ko. kaavamääräys on muutettu tunnistamaan paremmin verkoston alueella olevat virkistys- ja metsätalousalueet.</p>
---	--	--

ASUKASMIELIPITEET

Asukasmielipiteet esitetään kootusti teemoittain, eikä niissä esitetä henkilötietoja.

SELVITYKSET JA KAAVAN VAIKUTUKSET

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Lahden suunta-työn 2021-2025 luonnos (tavoitevuosi 2035) on laaja-alainen kokonaisuus. Yhteensä yli 3000- sivuinen asiakirja haastaa lukijaa ymmärtämään kaavakartojen yhtäaikaisen seuraamisen ja erityisesti vaikutusten arvioinnin, koska asiakirjoissa esiintyvät merkinnät vaihtelevat; uusia on tullut tilalle, ja joitakin merkintöjä on jätetty pois kokonaan. Kaikkia merkintöjä ei ole kartoissa selitetty, vaan lukija saa hakea ne tausta-aineistosta, jos onnistuu löytämään ne. Näin on mm. kiertotalousasiakirjojen kohdalla.

VASTINE

Lahden suunta -työ on laaja-alainen kokonaisuus, joka edistää monella tasolla kaupungin strategisia tavoitteita. Kaavaratkaisut perustuvat työlle asetettuihin tavoitteisiin, vuorovaikutteiseen valmisteluun sekä laajaan tietopohjaan. Kaupunkitasoiset, huolella laaditut selvitykset myös nopeuttavat tarkempaa suunnittelua. Lahden suunta -työtä on tällä kierroksella viety yleiskaavan osalta vielä strategisemmalle tasolle uusien, strategisten kaavamääräysten ja -merkintöjen avulla, kaupunkipolitiikan toimeenpanon vahvistamiseksi.

Lahden suunta -työn valmistelussa on tunnistettu suuren tietomäärän aiheuttamat haasteet osallisille ja tietoa on viety määrätietoisesti sijaintipohjaiseen tietomallimuotoon, jolloin sen tutkiminen yksityiskohtaisesti paikallisesti on mahdollista. Lisäksi kaavaselostukseen on kuvattu huolella Lahden suunta työn muutokset. Muutosten vaikutuksia on arvioitu erillisissä selvityksissä. Lisäksi aineistoihin kuuluu myös muutoksia lyhyesti esittelevä kooste, joka auttaa tutustumaan laajaan kokonaisuuteen ja hahmottamaan muutoksia.

Lahden suunta prosessia kehitetään jatkuvasti ja kehittämisen tunnistettuina painopistealueina ovat niin yhteisen vuoropuhelun kehittäminen kuin laajan kokonaisuuden rajaaminen ja tiedon hallinta prosessissa.

Kiertotalous tuotiin uutena teemana mukaan yleiskaavaan tällä Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella. Kiertotaloudesta laadittiin laajamittainen selvitys alueiden rakennettavuudesta, massojen yli- ja alijäämäisyydestä, ylijäämämaiden hyötykäyttökohteista, mahdollista tukitoiminta-alueista, uusiutuvan energian potentiaalisista sijoittamiskohteista ja kiertotalouteen liittyvän elinkeinoelämän kohteista.

Selvityksen kaikkia tuloksia ei suoraan sellaisenaan ole otettu kaavaluonnoksessa huomioon mm. mahdollisina tukitoiminta-alueita ylijäämämaiden hyötykäyttöä ajatellen tai aurinkoenergian mahdollisina rakentamisalueina. Selvityksen tuloksia on tarkasteltu ristiin alueiden muiden maankäyttömahdollisuuksien ja alueen ominaispiirteiden, kuten luontoarvojen kanssa. Tämän vuoksi kaikkia selvityksen tuloksia ja merkintöjä ei ole löydettävissä kaavakarttojen merkinnöistä ja kaavamääräyksistä. Aineistoon tutustuessa tulee ottaa huomioon se, että kaavakartan kaavamerkinnot ja -määräykset saavat lainvoiman ja selvitysaineistot ovat työn taustaksi tehtyä lähtötietojen ja suunnitteluratkaisujen tarkastelua. Selvitykset ja niiden tulokset eivät ole määräyksiä, eivätkä oikeusvaikutteisia.

TOIMENPITEET

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen. Mielipiteen hyvät huomiot Lahden suunta -työn kokonaisuudesta merkitään tiedoksi ja hyödynnettäväksi Lahden suunta -prosessin kehitystyössä.

<p>Kaupunkipolitiikan toimeenpanossa Lahden suunta-työn haasteeksi voi muodostua laajojen, yksityiskohtaisuuksiinkin menevien asiakokonaisuuksien yhteensovittaminen ja priorisoiminen Lahden jatkuvaan kokonaisvaltaista ja kaupungin eri osien tasapuolista kasvua ja kehitystä vahvistavalla tavalla niin, että se on uskotavaa myös kaupungin asukkaille. Kestävä kaupunkipolitiikka parhaimmillaan ehkäisee alueiden eriarvoisuuden lisääntymistä ja epätasa-arvoa ja edistää kaupungin kasvua. Ympäristökaupunkina Lahdella on nyt erityinen tilaisuus win-win periaateella vahvistaa ja toimeenpanna sekä toimiva että kaunis ympäristökaupunki, mikä kannustaa myös asukkaita työskentelemään ympäristön ja kaupungin parhaaksi.</p>	<p>Kestävällä kaupunkipolitiikalla voidaan tosiaan ehkäistä alueellisen eriarvoisuuden lisääntymistä ja vahvistaa kaupungin elinvoimaa ja kasvua. Tällä Lahden suunta - kierroksella on tarkasteltu Lahden eri asuinalueiden välisiä sosio-ekonomisia eroja osana Lahden maa- ja asuntopoliittisen ohjelman ja Lahden yleiskaavan 2035 valmistelua. Laadittua tarkastelua hyödynnetään kaupunkikehittämisessä, vaikka suoraan teemaan liittyviä yleiskaavamääräyksiä ei ole osoitettu.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen. Mielipiteen hyvät huomioid Lahden suunta -työn kokonaisuudesta merkitään tiedoksi ja hyödynnettäväksi Lahden suunta - prosessin kehitystyössä.</p>
--	--	--

PALVELUKESKITTYMÄT

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Uudenkylän aseman seudulta puuttuu kehitettävä palvelukeskittymä -merkintä.

VASTINE

Alueella ei juurikaan ole lähipalveluja, mutta monipuolisia palveluja on hyvin saavutettavissa läheisestä Rakokiven palvelukeskittymästä. Nykyisen väestöpohjan ja väestön kasvuennusteiden vuoksi uusien palvelujen saaminen Uudenkylän alueelle on epätodennäköistä edes yleiskaavan tavoitevuoteen mennessä. Lasten ja nuorten palveluverkkosuunnitelmassa alueelle ei ole osoitettu palveluja.

TOIMENPITEET

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Uusikylä on Lahden kaupungin vanhinta aluetta, kulttuurimaisemaa. Tämä ja Salpausselän maisema-alueet tulee yhteensovittaa. Uudenkylän osayleiskaavaan sisältyy runsaasti kulttuurimaisemia, joista yksi on Uusi kauramaan pelto Toivonjantien varressa. Hyvin hoidettu pelto tulee palauttaa Lahden yleiskaavaan MA- alueena.

VASTINE

Uusi kauramaan peltoalue ei noussut paikallisesti arvokkaaksi kulttuurimaisema-alueeksi yleiskaavan yhteydessä laaditussa selvityksessä. Kyseessä on laajemmasta Uudenkylän kulttuurimaisema-alueesta erillinen peltoalue, minkä takia alue jätettiin kulttuurimaisemarajauksen ulkopuolelle ja sitä kautta muutettiin maa- ja metsätalousalueeksi. Alueen muuttamiselle maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi maanomistajan toiveesta ei ole estettä.

TOIMENPITEET

Muutettu Uusi kauramaan peltoalue MA-alueeksi.

ASUMISEN ALUEET JA KYLÄALUEET

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävä Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön AT merkitä on liian kapea-alaisesti esitetty Sylvöjärven ranta-alueelle. Toivonojan pihapiiriin on historiallisesti aina kuulunut Toivonojantien molemmat puolet. Toivonojan toiminta-alueeseen kuuluu v. 1914 rakennettu viljakuivuri, joka toimii nyt museona, Toivonojan koko jätehuollon kokonaisuus kompostointialueineen, 1910-luvulta oleva pohjalainen hirsitalo, Toivonojan kartanoon kuulunut Nokkilan kiinteistö Toivonojantie 391, joka korjattiin v 2021, sekä eläimet kyytöt, lampaat , peuratarha ja kaksi pyytarhaa.

Vaadimme, että Toivonojan kartanon AT alue korjataan yleiskaavaan vastaamaan Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön toimintaa Toivonojantien molemmilla puolilla.

VASTINE

Toivonojan kartanon toimintaan liittyviä rakennuksia on Toivonojan kartanon historian ja historiallisten ilmakuvien perusteella ollut molemmin puolin Toivonojantietä. Rakennuskanta ja rakennuksien käyttötarkoitus on osittain muuttunut, mutta kartanon toimintaan liittyviä rakennuksia on tien molemmin puolin myös tänä päivänä. Voimassa olevassa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) ja Uudenkylän osayleiskaavassa Toivonojantien länsipuoli on osoitettu maa- ja metsätalousalueeksi (M). Vastaava kaavamerkintä oli esitetty myös yleiskaavaluonnoksessa. Maa- ja metsätalousalue mahdollistaa hajakentämisen alueelle, mutta alueen osoittaminen kyläalueeksi (AT) kuvaa paremmin alueen tiivistä liittymistä kartanon muihin alueisiin ja toimintoihin. Kyläalueen merkintä mahdollistaa alueen kehittämisen kartanon tarpeisiin paremmin ja tästä syystä yleiskaavaehdotukseen tehdään tarkistus kyläalueen rajaukseen. Nokkilan kiinteistö sijaitsee kauempana kartanon pihapiiristä ja muista rakennuksista ja alueiden välillä on maisemallisesti arvokas peltoalue (MA). Kyläaluetta ei uloteta Nokkilan kiinteistöön asti.

Kyläalueen laajenuksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon Toivonojan sijoittuminen Uudenkylän osayleiskaavan alueelle ja ko. kaavan voimassaolo.

TOIMENPITEET

Toivonojan kyläaluetta (AT) on laajennettu Toivonojantien toiselle puolelle.

ELINKEINOELÄMÄN ALUEET

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Säästetään sammalmetsä virkistyskäyttöön. Ruukintien suunnitelma poistettava yleiskaavassa, pidetään mieluummin olemassa olevat pienteollisuusalueet toiminnassa tyhjiä tiloja hyödyntämällä. Sammalmetsä on lähimetsä, jossa käydään yksin, yhdessä, koiran kans, pyörällä päivittäin. Siellä sienestetään ja virkistäytyään. Se ei vaadi huoltoa eli maksa kaupungille mitään. Säästetään se näin ja merkitään kaavaan virkistysalueena.

VASTINE

Lehmuksen alue ns. Sammalmetsän alue mukaan lukien on luokiteltu Päijät-Hämeen liiton teettämässä elinkeinoelämän alueiden selvityksessä (2018) maakunnallisesti merkittäväksi elinkeinoelämän kasvualueeksi. Alueen vetovoimatekijänä on sijainti valtatie 4 varressa. Alue on hyvin saavutettavissa autoliikenteellä.

Asemakaavassa alue on osoitettu teollisuusalueeksi ja asemakaava sisältää myös Ruukinkadun rakentamisen alueen läpi Koiskalantielle. Katuyhteyden rakentaminen on tärkeä erityisesti Koiskalan ja Siperian alueen lisärakentamisen kannalta.

Luontotyyppiselvityksen mukaan alueella ei ole lainsäädännöllä turvattavia luontotyyppikohteita (luokka 1), mutta on jonkun verran erityisen tärkeitä kohteita (luokka 2) alueen länsiosassa. Luontotyyppikartoituksen luokan 2 alueista suurin osa sijoittuu elinkeinoelämän alueeksi osoitetun alueen ulkopuolelle, kaavan maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle (MA). Lisäksi osa alueesta on luokiteltu monimuotoisuutta turvaavaksi kohteeksi (luokka 3).

TOIMENPITEET

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

	<p>Alueen länsiosissa on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä, ja keskiosissa on havaittu joitakin papana- eli pesäpuita vuosien 2014–2016 kartoituksissa. Vuonna 2023 laaditussa kartoituksessa alueella ei ollut havaintoja liito-oravasta. Molempien liito-oravakartoitusten havainnot tulee ottaa huomioon alueen vaatimassa asemakaavamuutoksessa sekä alueen toteuttamisessa.</p> <p>Valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaan taajamissa ja niiden välittömässä läheisyydessä olevilla virkistysalueilla melutaso saa päiväaikaan olla enintään 55 dB ja taajamien ulkopuolella olevilla virkistysalueille enintään 45 dB. Ns. Sammalmetsän alue sijoittuu moottoritien (vt 4) viereen taajama-alueen läheisyyteen. Alueen päiväajan melutaso ylittää osittain 55 dB ohjearvon.</p> <p>Koiskalan ja Siperian alueet sijoittuvat lähelle laajoja metsäalueita, joten asukkaiden virkistystarpeisiin löytyy ns. Sammalmetsän alueen lisäksi myös muita metsäalueita. Lisäksi todettakoon, että osa ns. Sammalmetsän alueesta rajautuu elinkeinoelämän alueen ulkopuolelle jääden yhä asukkaiden lähivirkistykseen soveltuvaksi alueeksi.</p> <p>Yleiskaavassa tehdään kaavan tavoitteiden, alueiden arvojen ja vaikutustenarviointien pohjalta valintoja tulevaisuuden maankäyttöratkaisuista. Sammalmetsän alueella tavoitteena on mahdollistaa tulevaisuudessa Lahden elinkeinoelämän kasvua maakunnallisesti merkittäväksi todetulla alueella, vaikka lähialueen asukkailta on saatu palautetta alueen merkityksestä lähivirkistysalueena.</p>	
<p>Jokimaan T-1 alueen rajaus (Helsingintien länsipuoli). Alueen rajaus vastaa nykyisen yleiskaavan mukaista rajausta (T-24). Alueella viime vuosina vähentyvien viheryhteyksien takia mielestäni rajausta pitäisi kaventaa liitteen mukaisesti lännen puolelta. Luonnoksessa ja voimassa olevassa yleiskaavassa esitetyn rajauksen sisällä on yli 5 hehtaaria monimuotoista metsää. Nykyinen pistemäinen lumokohde, Jokimaan iso mänty ja sen kanssa korkeiden puiden muodostama ketju tulisi jättää T-1 alueen ulkopuolelle.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksen mukainen elinkeinoelämän aluevaraus vastaa lainvoimaisen Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) rajausta. Alueen asemakaavoitus on vireillä ja suunnittelu on luonnosvaiheessa. Asemakaavoitettavalle Helsingintien länsipuoliselle alueelle on tehty luontoselvitys v. 2021. Luontoselvityskokonaisuus sisälsi luontotyyppi-, kasvillisuus-, lepakkolajisto-, pesimälinnusto- ja liito-orava-selvityksen. Kaavoitettavalta alueelta on löytynyt luontoarvoja, jotka aikaisemmin tiedossa olleiden luontoarvojen lisäksi otetaan huomioon asemakaavasunnitelmassa. Jokimaan iso mänty jätetään asemakaavassa korttelialueiden ulkopuolelle. Kaavasunnitelmassa osoitetaan viheryhteys kaavoitettavan alueen läpi etelään, joka mahdollistaa laajempien metsäalueiden ja niiden välisten yhteyksien säilymisen sekä huomioi alueella havaitut luontoarvot.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen. Alueen tarkempi maankäyttö ratkaistaan asemakaavoituksessa.</p>

Luonnoksessa ja voimassa olevassa yleiskaavassa esitetty raja-
rajaus jättäisi toteutuessaan nykyisen puustoyhteyden
etelän suuntaan hyvin kapeaksi Hollolan rajan ja pellon
väliselle kaistaleelle. Näin rajattuna kaava mahdollistaisi
laajempien metsäalueiden ja niiden välisten yhteyksien
säilymisen sekä monimuotoisen ja eri-ikäisen puuston
säilymisen.

Alue sijaitsee lähellä Luhdanjokea . Luhdanjoen alue on
maakunnallisesti arvokas luontokohde ja yksi
merkittävimmistä lintujen muutonseuranta-alueista Päijät-
Hämeessä. Jokimaan metsät ovat paikallisesti tärkeää
pesimälinnustoaluetta. Alueen läheisyydessä on aiempia
liito-oravahavaintoja. Asemakaavassa nykyisen puuston
säilyttäminen viheralueilla ei aina onnistu. Kuusivaltaisen
metsän altistuminen kirjanpainajatuhoille ja ympäristöään
korkeampien puiden riski tuulenkaadoille kasvaa kun
ympäriältä kaadetaan puustoa. Näin ollen nykyisten
yhtenäisten metsäalueiden ja niiden olemassa olevien
reunavyöhykkeiden säilyminen olisi tärkeää.

Yleiskaavan mittakaavan ja suurpiirteisen esitystavan vuoksi elinkeinoelämän alue
osoitetaan yleiskaavassa yhtenäisenä alueena. Alueen yksityiskohtaisempi maankäyttö
ratkaistaan ja esitetään valmisteilla olevassa asemakaavassa.

LIIKENNEVERKKO

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Vastustan kävelytie suunnitelmaa Koiskalan alueelle Siperianhaarasta eteenpäin Koiskalantielle . Tie olisi ihan turhaa rahanhaaskaamista. En usko että käyttökään paljoa olisi, koska Koiskalantiekään ei jalankulkua/pyöräilijöitä houkuttele, Tie on liian kapea ja autot ajavat siinä huomattavan lujaa, nopeusrajoituksista huolimatta. Olemassa oleva Koiskalan Kartanon tie, joka nyt on suljettu sopisi kävelytieksi paljon paremmin. Siitä näkisi Kartanonkin ja sen hienot maisemat paremmin! Kävelytie aiheuttaisi turhia vaaratilanteita ja liikennettä pienelle tielle, koska autoilla ajetaan pois kiinteistöistä.

Varsinkin Siperahaaran loppuosassa on mäki mikä nousee kiinteistöltä, siinä joutuu talvella autolla ottamaan kunnolla vauhtia että pääsee ylös asti. Jos siinä joutuu varomaan jalankulkijoita, mitä nyt tiellä ei nyt ole, niin tie on hengenvaarallinen! Tai auto pahasti penkassa ja jumissa. Myös asumisen rauha rikkoontuu. Täällä on monta omakotitaloa, emmekä halua julkista liikennettä ikkunan alta kulkemaan. Kun taas Koiskalan Kartanon kohdalla omakotitaloja ei ole, ja kartanokin on kauempana tiestä, joten sen rauha säilyy.

Vastustan luonnostanne, suunnitelmaanne ja mahdollista toteutustanne kevyeen-, ja raskaanliikenteen osalta Siperiantien ja Siperianhaaran alueella. Koiskalan vanha soratie on edelleen käytettävissä tarkoitukseen halutessanne.

VASTINE

Yleiskaavaluonnoksessa esitetty kävely- ja pyörätien linjaus Siperian alueelta Koiskalantielle on lainvoimaisen Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) mukainen. Kävely- ja pyörätien linjausvaihtoehtoja tarkasteltiin Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkoluonnoksen yhteydessä laatimalla laaja liikenneselvitys ja vaihtoehtotarkastelut. Linjaus pohjautuu laadittuun selvitykseen. Suunnitelma pohjautuu pitkän tähtäimen tavoitteelle saada Koiskalantielle kävely- ja pyöräilytie, jotta liikkuminen tiellä olisi turvallista myös kävellen ja pyöräillen. Tässä yhteydessä tarve Siperian kautta kulkevalle kävely- ja pyöräilytielle tulee myös ajankohtaiseksi. Siperian läpi Koiskalantielle ei ole osoitettu raskasta liikennettä, eikä muutoinkaan autoliikenteen käyttöön tarkoitettua väylää.

TOIMENPITEET

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

<p>Lisättävä pyöräilyn pääreitti. Uusikylä–(Sylvöjärven itäpuoli)–Immilä–Järvinen–Vuolenkoski.</p>	<p>Pyöräilyn pää- ja aluereitit on määritelty koko Lahden kattavassa selvityksessä vuonna 2019. Uusikylä-Vuolenkoski välillä ei ole todettu niin merkittävää pyöräilyn tarvetta, että se voitaisiin esittää pyöräilyn pääreittinä.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Uudenkylän aseman karttamerkintää on siirrettävä.</p>	<p>Uudenkylän aseman merkintä on yleiskaavatarkkuudella aseman kohdalla.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>VT12 Nastolan kirkonkylän eritasoliittymä on poistettava.</p>	<p>Valtatiellä 12 Nastolan kirkonkylän eteläpuolella oleva Veljeskylän eritasoliittymä on esitelty valtatie 12 Joutjärvi–Uusikylä yleissuunnitelmassa sekä Lahden lainvoimaisessa yleiskaavassa 2030 (Y-203). Eritasoliittymä on tarpeellinen liittymän ympäristöön suunnitellun elinkeinoelämän alueiden toteuttamisen kannalta.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Raskaan liikenteen kuten rekkojen ja muun moottoriajoliikenteen määrä Toivonojantiellä on lisääntynyt merkittävästi. Rakennetun kulttuuriympäristön toiminnan osalta Toivonojantien läpikulku raskailla ja muilla moottoriajoneuvoilla tulee kieltää liikenne- ja turvallisuussyistä sekä elinympäristön muuttumisen vuoksi. Uuteenkylään kaavoitetusta kiertotaloustoiminnasta johtuva raskas ajoneuvo- ja muu liikenne tulee kaavassa selkeästi ohjata pois Toivonojantieltä. Vaadimme että Toivonojantien läpikulku kielletään moottoriajoneuvoliikenteeltä/Tonteille ajo sallittu ainoastaan tontin omistajille tai Toivonojan tien käyttö katkaistaan ulkopuoliselta liikenteeltä Toivonojan rakennetun kulttuuriympäristön alueen osalta. Kulku alueelle tapahtuu ainoastaan porttien kautta.</p>	<p>Toivonojantie on yksityistie, eikä tietä ole esitetty yleiskaavataso kaavakartalla. Liikenteen läpikulun kieltäminen tai yksityistien sulkeminen eivät ole yleiskaavataso kysymyksiä. Liikenteenohjauslaitteen asettamisesta säädetään tieliikennelaissa.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

LUONNONYMPÄRISTÖ

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Toivonojan puro/kapea joen uoma on jääkauden aikana muodostunut. Puro pitää vähintäänkin sisällyttää maisema-alueeseen ja harkita suojeltavaksi.</p> <p>Toivonojan rantaniittyjen merkinnän tarkistaminen. Luontoselvityksessä todettua ja kuvattua rantaniittyä ei ole Toivonojalla. ELY:n asiantuntija on muutama vuosi siten selvittänyt alueen erilaiset biotoopit ja lisännyt ne tietokantaansa.</p>	<p>Toivonoja ei ole sisällytetty yleiskaavatyön yhteydessä laaditun luontotyyppikartoituksen selvitysalueeseen, jonka vuoksi Toivonojan puron luontoarvoja ei ole kartoitettu.</p> <p>Toivonojan puro ja rantaniityt sisältyvät sekä rakennetun kulttuuriympäristön että kulttuurimaisemien rajauksiin. Yleiskaavan yhteydessä tehtyyn paikallisesti arvokkaiden kulttuurimaisemien selvityksessä esitetyt perinneympäristöjen rajaukset perustuivat luonnosvaiheessa vanhoihin aineistoihin. Ehdotukseen on korjattu rajauksia uudemman aineiston pohjalta. Kartanon puutarhan perinnebiotoopit on sisällytetty kartanon kulttuurimaisemarajaukseen. Rantaniityt on esitetty omina rajauksinaan perinneympäristöinä. Kulttuurimaisemaselvitykseen on lisätty teksti Toivonojan kartanoa ympäröivien peltoaukeiden ja puron maisemallisesta merkityksestä.</p>	<p>Kulttuurimaisemaselvitykseen lisätty teksti Toivonojan kartanoa koskevaan kohtaan: Ympäröivät peltoaukeat tulee säilyttää avoimina ja purouman historiallinen linjaus säilyttää. Kartanon ja perinneympäristöjen rajaukset on tarkistettu metsäkeskukselta saatujen rajausten mukaan.</p>
<p>Joutjoen loppupää mikä on muodostunut vuosikymmenten kuluessa Polttimon tehtaan varjossa täytyy säilyttää ennallaan. Siihen on muodostunut ihan omanlaisensa ekosysteemi kun alue on saanut olla melko rauhassa kun se on ollut niin pitkään aidattuna alueena. Sitä ei missään nimessä saa laittaa matalaksi ja kasvattaa vain iänikuista nurmea. Kävelytiekin mikä siihen on suunniteltu saisi kiertää alueen. Aikaisemmassa suunnitelmassa missä oli se tekosaari jonka kautta kävelytie olisi mennyt pitäisi sisällyttää uusiinkin suunnitelmiin. Joutjoen suistoa ei saa pilata taas rahan tekemisen takia. Talvella alue on myös tärkeä vesilintujen talvehtimispaikka. Alueen voisi aidata ja laittaa matalan näkötornin (esteetön bongauspaikka).</p>	<p>Niemen alue on tulevaisuudessa voimakkaasti muuttuvaa aluetta teollisuuden siirtyessä pois alueelta. Yleiskaavaluonnoksessa on esitetty alueen muuttuminen asuinalueeksi siten, että rantaan jäisi yleiseen virkistykseen tarkoitettua viheraluetta ja rannassa kulkisi yleisessä käytössä oleva reitti Niemen alueen läpi kohti Mukkanlaa. Alue on voimakkaasti rakennettua teollisuusaluetta ja aluetta kehitetään asuinalueeksi, joten alueen luonne tulee olemaan jatkossakin rakennettua aluetta. Alueen tarkempi maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla. Alueen asemakaavoitus on käynnissä ja suunnitelmissa on säilyttää Joutjoen välitön ympäristö muuta aluetta luonnontilaisempaan. Joutjoki on jatkossakin alueella merkittävä vesielementti ja toimii paikallisena ekologisenä yhteytenä. Näkötornin sijoittaminen alueelle kuuluu myös yksityiskohtaisempaan alueen suunnitteluun.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

<p>Uudenkylän kaupunginosaan on kaavaan merkittävä ja hallinnollisesti perustettava Uudenkylän puistot. Uudessakylässä ei ole vielä yhtään puistoa. Perustettavat puistot ovat: Asemanpuisto (Uudenkyläntie), Ratamestarinpuisto (Heinolantie), Pumpumestarinpuisto (Puutarhatie), Rautatienpuisto (Uudenkyläntie), Yhteiskoulunpuisto (Puutarhatie), Sahanpuisto (Kouvolantie), Taimitarhanpuisto (Heinolantie), Luuradan kalmiston puisto (Ylämaantie), Kestiekievarinpuisto (Heinolantie), Jääkausiapuisto (Rakokieventie) ja Hautaanrannanpuisto (Heinolantie).</p>	<p>Yleiskaava on strateginen, suurpiirteinen suunnitelma koko kaupungin maankäytöstä. Yleiskaavassa on tunnistettu rakentamisen alueet ja rakentamisen ulkopuolelle jäävät laajat viheralueet ja aluerajaukset on esitetty yleiskaavaan soveltuvalta tasolla. Yleiskaavan esitystapaan ei kuulu pienimuotoisten puistojen esittäminen, eikä yleisesti käytössä olevissa Ympäristöministeriön suositteluissa yleiskaavamerkinnöissä ja -määräyksissä ole varattu puistoille omaa merkintää. Yleiskaavassa osoitetaan laajat lähivirkistysalueet (VL) ja ulkoilu- ja retkeilyalueet (VR).</p> <p>Yleiskaavan rakentamiseen varatut alueet, kuten keskustatoimintojen alue (C) ja asuinalue (A) sisältää mm. viheralueita ja viheryhteyksiä ja näillä alueilla maankäyttö on pääosin ratkaistu jo asemakaavalla. Puistojen osoittaminen kaavassa on asemakaavatason asia.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>
<p>Hautaanrannan luonnonsuojelualueen MY-merkintä on vaihdettava.</p>	<p>Hautaanmäki on yleiskaavaluonnoksessa esitetty maa- ja metsätalousalueena, jolla on ympäristöarvoja (MY). Lahden kaupunki on laatinut vuonna 2023 Lahden kaupungin luonnonsuojeluohjelman vuosille 2023-2030. Hautaanmäki on ohjelmassa tunnistettu arvoiltaan suojeltavaksi soveltuvaksi alueeksi. Hautaanmäen alue on vanhaa metsää ja luontotyyppiltään varttunutta havupuuvaltaista tuoretta kangasta (VU). Alue on esitetty luonnonsuojeluohjelmassa rauhoitettavaksi säilyttäen ja vahvistaen alueen vanhan metsän piirteiden kehittymistä.</p> <p>Lahden luonnonsuojeluohjelmaa ei ole vielä poliittisesti käsitelty. Lisäksi jokainen yksittäinen suojelualue ja sen rauhoituspäätöksen hakeminen vaatii erikseen valtuuston päätöksen.</p> <p>Luonnonsuojelualueet voidaan osoittaa yleiskaavassa luonnonsuojelualueita (SL) vasta rauhoituspäätöksen jälkeen. Ennakoidusti kaavassa osoittaminen aiheuttaa haittaa rauhoituspäätöksen hakemiselle ja korjauksien maksamiselle menetetyistä metsätaloustuloista. Hautaanmäki tullaan päivittämään yleiskaavaan luonnonsuojelualueeksi rauhoituspäätöksen jälkeen ko. ajankohtana käynnissä olevan Lahden suunta -työn yhteydessä.</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

KIERTOTALOUS

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Useampi mielipide koskien kiertotalousalueita 1-4 (Porosojanmäki, Uudenkylän asemanseutu, Kuivannontie ja Turranmäki). Numerot viittaavat laadittuun selvitykseen. Alueet on poistettava kaikista kaavasuunnitelmista.

Mielipide koskien yleiskaavan kiertotalousteemaa kohdalta Porosojanmäki Uusikylä. Kyseinen alue on yhtenäistä maa- ja metsätalousaluetta, jonka pirstomista tulee kaikin tavoin välttää. Itä-länsi liikenteen tuomat vaatimukset ovat jo murtaneet yhtenäistä maa-, metsä- ja luontoaluetta. Vastustan kiertotalouden toimintojen ulottamista uusille koskemattomille alueille. Kyseisille toimintoille on löydettävä lisäresurssit jo rakennetun ympäristön läheisyydestä ja uutta teknologiaa hyödyntäen.

Vaadimme että A-1 alue poistetaan yleiskaavaluonnoksesta ja Uudenkylän kulttuurimaisema ja vanhat asuinalueet yhteensovitetään kierrätystalouden elinkeinotoiminnan kanssa niin, että elinympäristö säilyy kauniina eikä kiertotaloustoiminnasta aiheudu häiriöitä ihmisille, eläimille, luonnolle, Salpausselän harjulle eikä vesistöille.

VASTINE

Yleiskaavan laadinnan taustaselvitykseksi laadittiin laaja selvitys kiertotalouden edistämisestä yleiskaavatasolla. Selvityksessä keskityttiin erityisesti maarakentamiseen ja siitä syntyvien maamassojen kestävään käsittelyyn ja hyötykäyttöön sekä uusiutuviin energiamuotoihin. Selvityksessä tarkasteltiin laajasti potentiaalisia alueita kiertotalouden edistämiseen maamassojen hyötykäyttöä ajatellen.

Porosojanmäki oli selvityksessä mukana ja alue tunnistettiin mahdollisena tukitoiminta-alueena maamassojen välivarastointiin ja logistiikkaan. Aluetta ei kuitenkaan esitetty tähän toimintaan yleiskaavaluonnoksessa eli alueelle ei ole osoitettu kiertotalouteen liittyvää toimintaa. Porosojanmäki on kaavaluonnoksessa esitetty maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). Kaavaluonnoksessa kiertotalouden tukitoiminta-alueita esitettiin vain kaavassa muutoinkin rakentamiseen osoitetuille alueille.

Selvitys on siis laadittu tietyillä kriteereillä ja selvityksen tulokset pohjautuvat paikkatietoanalyysiin. Selvityksen tuloksia ei sellaisenaan ole esitetty suorina kaavaratkaisuina, vaan kaavaratkaisussa on otettu huomioon myös muita tekijöitä. Yleiskaavassa oikeusvaikutuksen saavat vain ne asiat, jotka on esitetty kaavakartoilla kaavamääräyksinä ja -merkintöinä.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tavoitevuosi on 2035. Kaavassa esitetään tästä huolimatta myös pidemmälle tulevaisuuteen tähtäviä maankäytönsuunnitelmia.

Rakentamiseen liittyvien kiertotalousindeksien tavoitteena on maa- ja kiviainesten hyötykäytön mahdollistaminen ja samalla neitseellisen maa-aineismateriaalin tarpeen vähentäminen. Indeksillä -1 olevat alueet on tarkoitettu lyhytaikaiseen maa-aineksien varastointiin lähialueen kaupunki-infran rakentamista varten tai alueen esirakentamista varten. Indeksillä -2 olevat alueet sen puoleen voivat rakentamisen kiertotalouden tukitoiminta-alueina palvella myös laajempaa aluetta.

TOIMENPITEET

Porosojanmäen osalta mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen alueen ollessa jo nyt kiertotaloustoiminnan ulkopuolella kaavallisesti.

<p>Kiertotalouselinkeinot on määritelty kaavassa liian lähelle asutusta ja kulttuurihistoriallista maisemaa. Maamassojen käsittelyä ja väliavarastointia ei tule käynnistää metsän keskelle, kyläasutuksen viereen Uudessakylässä, kuten yleiskaavaluonnoksessa A-1 on esitetty. Maamassojen kierrätys - ja jatkojalostus- ja muuhun toimintaan osoitettu A-1 alue tulee poistaa kaavaluonnoksesta. A-1 alue on lisäksi MA alueiden, maisemallisesti merkittävien peltoalueiden vieressä. Se pilaa arvokkaan maiseman ja haittaa viljan kasvua ja alan elinkeinoa.</p>	<p>Indeksin -2 alueet on kaikki osoitettu elinkeinoelämän alueille, joille vastaavaa rakentamisen kiertotalouden tukialueitoimintaa olisi mahdollista sijoittaa myös ilman erillistä yleiskaavan kiertotalousmerkintää ja määräystä. Kiertotalouteen liittyvä tukitoiminta-alueella tapahtuva ammattimainen materiaalikäsittelytoiminta on tyypillisesti luvan varaista ja toiminnan tarkemmat ehdot määritellään esim. ympäristöluvalla. Kuivannontien varressa oleva T-2 alue nähtiin potentiaalisesti alueeksi palvelemaan itäisen Lahden maa-ainesten väliavarastointia ja logistiikkaa alueen rakennushankkeisiin liittyen.</p> <p>Kiertotalousindeksiä -1 on osoitettu asumisen-, palveluiden- ja elinkeinoelämän alueille. Kaavamerkinnällä tarkoitettavan lyhytaikaisen toiminnan vuoksi indeksillä osoitettavien kohteiden määrää päätettiin rajata kaavaehdotuksessa vähäisemmäksi siten, että indeksi jätettiin vain alueille, joiden toteutuminen on todennäköistä kaavan tavoitevuoteen mennessä. Tällä perusteella rajattiin pois Turranmäen A-1 ja Uudenkylän asemanseudun T-1 alueet. Uudenkylän eritasoliittymän välitön läheisyys ja sen P-1 kaavamerkintä jätettiin alueen ollessa toteuttamiskelpoinen asemakaavoituksen jälkeen. Indeksillä olevaa aluetta kuitenkin pienennettiin siltä osin, kun palvelujen alue (P) sijoittuu nykyisen valtatie 12 kanssa päällekkäin. Lisäksi poistettiin pohjavesialueelle olevat kohteet, sekä muutama asumiseen osoitettu alue hankalan saavutettavuuden vuoksi.</p> <p>Alueiden rakentamisajankohdan ollessa lähempänä, voidaan nyt ilman kiertotalousindeksi jääneille alueille myöhemmin mahdollistaa esirakentaminen ja maa-ainesten lyhytaikainen varastointi tulevilla Lahden suunta -työn kierroksilla, jos toiminta on mahdollista toteuttaa ilman kohtuutonta haittaa esim. liikenteen osalta.</p>	<p>Turranmäen A-1 ja Uudenkylän asemanseudun T-1 kiertotalousindeksi poistettiin kaavaehdotuksesta. Uudenkylän asemanseudun P-1 kiertotalousindeksillä olevaa aluetta rajattiin pienemmäksi.</p> <p>Kiertotalouteen liittyviä -1 ja -2 indeksin kaavamääräyksiä tarkennettiin kaavaehdotukseen.</p>
--	---	---

OSAYLEISKAAVAT JA OIKEUSVAIKUTUKSET

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Uudenkylän osayleiskaavaa (Y204) ei ole sisällytetty Lahden suunta- työn kokonaisuuteen selkeällä tavalla kuten erillisenä kaavakartana.

Yleiskaavaluonnoksen tekstissä todetaan useassa kohdassa, että Uudenkylän osayleiskaava (Y204) säilyy voimassa. Näin ei ole kuitenkaan asia, vaan Uudenkylän osayleiskaavaan on tehty joukko muutoksia, kuten kierrätystalouden tukitoimintojen osoittaminen kaavassa. Tästä ei ole mitään merkintää Uudenkylän osayleiskaavassa: maamassojen käsittely ja jalostustoiminta sekä väliarastointi, Salpausselän harjulla.

VASTINE

Uudenkylän osayleiskaavan raja- us on esitetty yleiskaavaluonnoksen ja -ehdotuksen kaavakartoilla vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203). Uudenkylän osayleiskaavan mukainen maankäyttö on yleispiirteisesti esitetty myös Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) ja nähtävillä olleessa Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) luonnoksessa, vaikka alueen maankäyttöä ohjaakin voimassa oleva Uudenkylän osayleiskaava.

Uudenkylän osayleiskaavan alueraja- us esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK2 -rajauksena. Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) laadinnan yhteydessä on yleiskaavan tietomäärää lisätty monien eri teemojen osalta, kuten kulttuuriympäristö, luonnon monimuotoisuus, kiertotalous ja kestävä liikkuminen. Lisäksi yleiskaavassa on uusia strategisia merkintöjä mm. palvelukeskittymiin, liikkumiseen, ekosysteemipalveluihin ja viherverkostoon liittyen.

Tämä uudet yleiskaavatasoiset merkinnät ja määräykset tuodaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä voimaan myös Uudenkylän osayleiskaavan alueella. Uudenkylän osayleiskaavan aluevarauksiin ja muihin kaavamerkintöihin ja määräyksiin nämä eivät suoraan vaikuta, mutta mahdollistaa uuden tiedon käyttöön oton alueen maankäytön suunnittelussa. Eli Uudenkylän osayleiskaavan merkintöjen ja määräyksi- en lisäksi Uudenkylän osayleiskaavan alueilla noudatetaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Viherrakenne, 4: Sinirakenne, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Tarkemmin uudet kaavamerkinnät ja määräykset on lueteltu Uudenkylän osayleiskaavan osalta Lahden suunta- työn 2021-205 selostuksen OSA III kappaleessa 3.2.4.

TOIMENPITEET

Lahden yleiskaavaehdotuksen 2035 (Y-205) kaavamääräyksiin on lisätty määräys kaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisten kaavamerkintöjen ja -määräyksi- en ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Viherrakenne, 4: Sinirakenne, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia kaavamerkintöjen ja -määräyksi- en voimassa olosta myös Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen, että rantavyöhyke RV/-alueella olevien osayleiskaavojen ja rantayleiskaavan alueella.

Sylvöjärven lainvoimainen rantakaava-alue (200 m) merkitään kaavaan samalla tavalla kuin muut Nastolan järvet (punainen ruudukko). Nyt kaavassa lukee, että rantakaavamerkintä ei ole merkity lainkaan.

Rantavyöhyke (RV) rasterimerkinnällä yleiskaavan kaavakartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, on osoitettu ne Nastolan alueella olevat ranta-alueet, joiden alueelle on vanhoista osayleiskaavoista jätetty voimaan vain ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset. Uudenkylän osayleiskaava on voimassa kokonaisuudessaan ja on merkitty vastaavalla tavalla kuin Enonsaaren osayleiskaava-alue, joka ovat jääneet voimaan kokonaisuudessaan.

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

KAAVARUNGOT

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

VASTINE

TOIMENPITEET

<p>Koiskala-Tiiranmäen kaavarunko – alue on maakunnallisesti sekä kulttuurihistoriallisesti arvokasta maisema-aluetta. Vastustan suunniteltua kaavarunkoa, tietä, asuinalueita ja lähivirkistysaluetta, jotka on suunniteltu perheemme tilan maille Koiskalan Siperiaan. Viljelyssä olevat pelto- ja metsämaat jäisivät rakennusten ja tien alle tai olisivat lähivirkistysaluetta. Sanomattakin selvää, että alueen rakentamisella on suuri negatiivinen vaikutus kasvillisuuteen sekä eläimistöön. Suunniteltu asuinalue asfalttiteineen rikkoo meidän peltoalueitamme ja metsiä, pienentäen metsätaloustaloudessa sekä viljelyksessä olevia alueita, vaikuttaen näin toimeentuloomme. Alueelle asuinalueen ja teiden rakentaminen tuhoaisi luonnon omaa olemassa olevaa monimuotoisuutta ja kulttuurimaisemallisesti tärkeää aluetta.</p>	<p>Yleiskaavaluonnoksen kaavaratkaisu kiinteistön kohdalla perustuu lainvoimaiseen Lahden yleiskaavaan 2030 (-Y-203) sekä laadittuun Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkosuunnitelman luonnokseen. Kiinteistön maankäytön ratkaisu vaikuttaa yksittäistä kiinteistöä laajemmin alueen maankäyttöön ja liikenneyhteyksiin. Kiinteistön maankäyttömuodon mahdollinen muuttaminen ja alueen laajempi tarkastelu vaatii tarkempaa suunnittelua ja liikenteellisten vaihtoehtojen tarkastelua. Tämän vuoksi kiinteistön aluevarausta ei ole enää ehdotusvaiheessa mahdollista muuttaa yleiskaavaan. Kiinteistön ja alueen laajempi suunnittelu tehdään kaavarunkosuunnitelman yhteydessä ja tarvittavat muutokset tehdään tämän jälkeen yleiskaavaan silloin käynnissä olevan Lahden suunta -työn kierroksen aikana</p>	<p>Mielipide ei aiheuta muutoksia yleiskaavaehdotukseen. Kiinteistön maankäytön vaihtoehdot tarkastellaan ensin kaavarunkotyön yhteydessä.</p>
<p>Olen pettynyt miten tämä Koiskalan suunnitelma on nyt piilotettu tähän LahdenSuunta kaavaan, eikä olemassa olevalla Koiskala - Tiiranmäen kaavoitussivulla ole linkkiä eikä mitään tästä asiasta! Myöskään viime vuoden asukasinfoista en ole saanut mitään tiedonantoa, menivät ihan ohi.</p>	<p>Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkosuunnitelmaa ei ole voitu viedä moneen vuoteen eteenpäin alueen yleiskaavallisten ratkaisujen ollessa epäselviä Ruukinkadun jatkeen ja Ruukinkadun elinkeinoelämän alueen osalta. Nämä ovat myös ainoat alueiden käyttöön ja liikenteeseen liittyvät teemat, joita yleiskaavassa on tällä Lahden suunta -työn 2021-2025 kierroksella käsitelty Koiskalan ja Siperian alueella.</p> <p>Yleiskaavaan laaditut selvitykset paikallisiin kulttuurimaisemiin, luontotyyppisiin ja liito-oraviin liittyen ovat lisänneet suunnittelun tietopohjaa ja vaikuttavat osaltaan alueen suunnitteluun ja kaavaratkaisuihin. Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkosuunnitelmaa pystytään viemään eteenpäin tämän yleiskaavaehdotuksen hyväksymiskäsittelyn jälkeen.</p> <p>Lahden suunta -työtä laaditaan jatkuvassa vuorovaikutteisessa suunnitteluprosessissa. On harmillista, että Koiskala-Tiiranmäen alueella asukkailla on jäänyt huomaamatta koko kaupungin yleiskaavatyön hyväksymiskäsittely vuonna 2020 ja lainvoimaistuminen vuonna 2022. Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön nettisivuille on tarpeen lisätä tietoa tämän hetkisestä suunnittelutilanteesta.</p>	<p>Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön nettisivuille on tarpeen lisätä tietoa tämän hetkisestä suunnittelutilanteesta.</p> <p>Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.</p>

VUOROVAIKUTUS

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Tehkää asiaan liittyvistä suunnitelmistanne helpommin löydettäviä ja parantakaan infon kulkua alueen asukkaille. Tämäkin luonnos/asia meinasi jäädä huomioimatta koska ette varmista että tieto näistä asioista ja niihin vaikuttamisen mahdollisuuksista tavoittaisi asiaa koskevia asukkaita. Suurimmalla osasta asukkaita ei todennäköisesti ole mitään hajua tämän hetkisestä toiminnastanne alueella. Hävetkää.

Nähtävilläoloajoissa on poikkeavuuksia, riippuen mistä asiaa katsoo. Itse kuulutuksessa sanotaan, että työ on nähtävillä 26.6.-31.8.2023. Kaupungin kuulutuksen nettisivulla lukee, että nähtävilläoloaika on 21.6.-1.9.2023.

VASTINE

Lahden suunta -työtä laaditaan jatkuvassa vuorovaikutteisessa suunnitteluprosessissa. On harmillista, että Koiskala-Tiiranmäen alueella asukkaita on jäänyt huomaamatta koko kaupungin yleiskaavatyon hyväksymiskäsittely vuonna 2020 ja lainvoimaistuminen vuonna 2022 sekä uuden yleiskaavatyon laadinta. Koko kaupungin kattavan yleiskaavan laadinnasta ja nähtävillä olosta kuulutetaan kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla ja paikallislehdissä. Vireille tulosta on ilmoitettu Lahden kaavoituskatsauksen yhteydessä. Kaavoituskatsaus jaetaan kaikkiin talouksiin.

Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön nettisivuille on tarpeen lisätä tietoa tämän hetkisestä suunnittelutilanteesta.

Pahoittelemme kuulutuksessa ollutta poikkeavaa nähtävilläoloaika. Lahden suunta -työn 2021-2025 luonnos pidettiin nähtävillä 1.9.2023 asti ja siihen mennessä saapuneet palautteet otettiin kuulemisessa huomioon.

TOIMENPITEET

Koiskala-Tiiranmäen kaavarunkotyön nettisivuille on tarpeen lisätä tietoa tämän hetkisestä suunnittelutilanteesta.

Mielipide ei aiheuta muutoksia kaavaehdotukseen.

Nähtävillä olo jatkui 1.9.2023 asti. Kaikki 21.6.-1.9.2023 välillä saapuneet palautteet otettiin huomioon.

KESTÄVÄN KAUPUNKILIIKKUMISEN OHJELMA

TIIVISTELMÄ MIELIPITEESTÄ

Toivoisin, että suunnitelmissa huomioitaisiin myös ammattiin opiskelevien suuri joukko Lahdessa ja Lahden seudulla. Opiskelijat ovat nuoria ja aikuisia. Esimerkiksi Svinhufvudin- ja Ståhlberginkadun sekä Vipusenkadun alueilla liikkuu tuhansia opiskelijoita päivittäin. Koulutuskeskus Salpauksen oppimisympäristöissä. Myös he ovat tärkeä ja suuri kohderyhmä ja heidän kestävää liikkumistaan kannattaisi suunnitelmallisesti edistää samalla tavoin kuin koululaisten ja työmatkalaisten.

VASTINE

Kestäviä kulkutapoja edistetään laajasti monet käyttäjäryhmät huomioiden. Monet kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman teemoista edistävät yleisesti kestävästä liikkumisesta. Oppilaitoskohtaiset liikenne- ja ratkaisut käydään läpi tarkemmassa suunnittelussa. Aihetta voidaan tarkastella seuraavalla päivityskierroksella. Olemme keskittyneet tällä kierroksella peruskouluihin. Lisäksi työmatkaliikkumisen teeman myötä tehdyt toimenpiteet voivat hyödyttää myös oppilaitosten kestävästä liikkumisesta olosuhteita.

TOIMENPITEET

Mielipide ei aiheuta muutoksia kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelmaan.